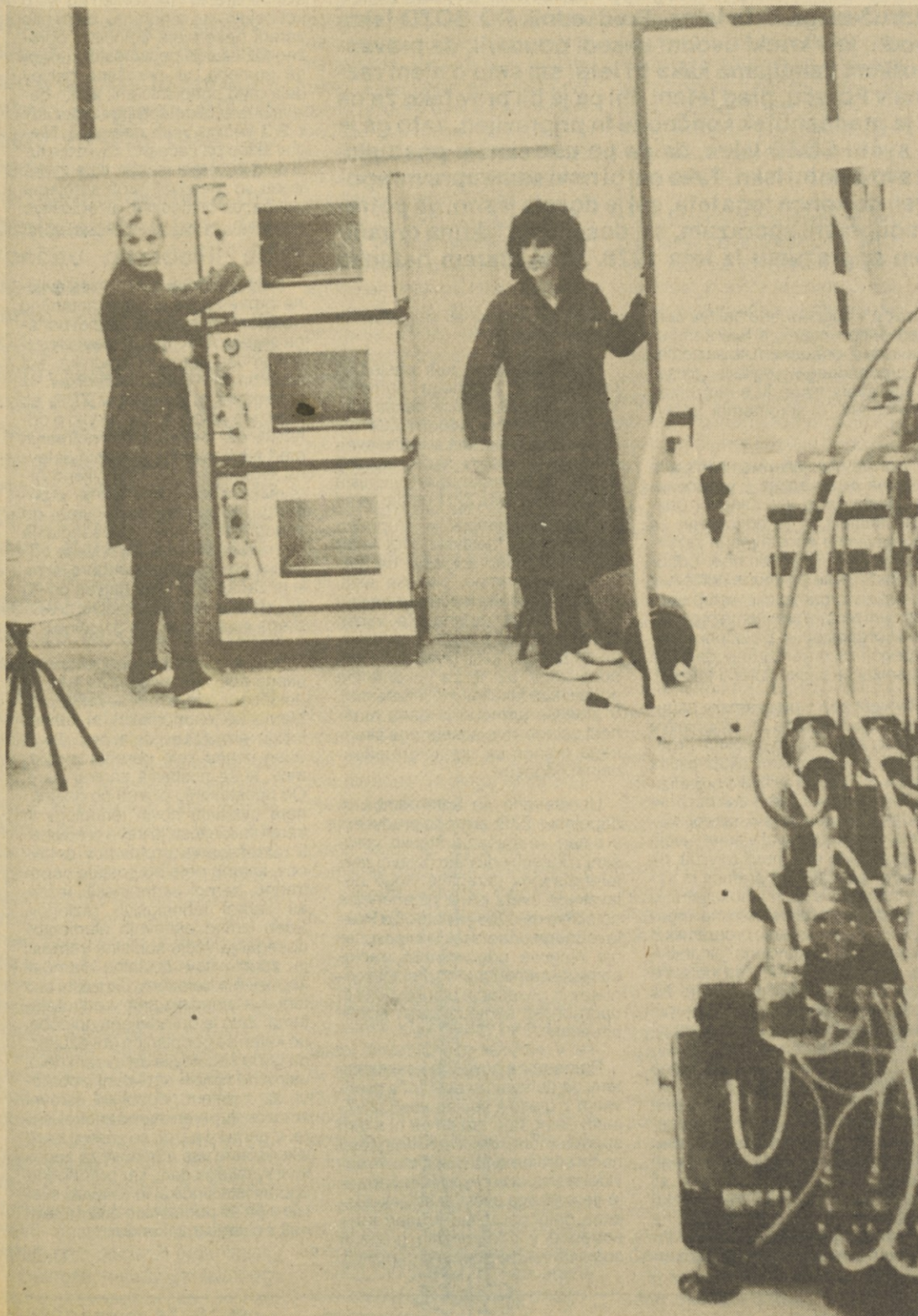

Iskra

Predstavljamo vam del notranjosti »suhe sobe«, ki je namenjena za nekatere delovne operacije proizvodnje litijevih baterij v naši DO Iskra Zmaj.

Doklej le izvozniki elementov?

Po kolikor toliko uspešnem izvozu, zlasti tistem na razviti zahod in sploh na konvertibilna tržišča, se podobni izvozni tokovi nadaljujejo tudi letos: v prvih dveh mesecih je Iskra prodala na konvertibilno tržišče za dobrih 29 milijonov dolarjev, kar je za 9% več kot lani januarja in februarja, na klirinško tržišče pa je šlo le za 4,7 milijona dolarjev, klirinških seveda, to pa je za dobro petino manj kot v lanskem primerjalnem obdobju. Ob tem je treba še dodati, da je konvertibilni izvoz porasel prav zahvaljujoč Iskrinemu trženju na razvitem zahodu.

Torej kar spodbudne novice, gotovo pa smo lahko z njimi zadovoljni precej manj — seveda glede na to, ker govorimo, da smo sistemska hiša in da se presusmerjamo v proizvodnjo profesionalne tehnike, torej naprav in sistemov, predvsem mehanskih in elektronskih, uspešni sta bili tudi DO Elektromotorji in Rotomatika, med izdelki pa so morali nositi izvozno breme le števci, program Vege in še nekateri.

Spet je imela pri tako uspešnem izvozu izredno pomembno vlogo naša lastna mreža enot v tujini, pri tem pa je zanimivo, da je s svojo organizacijo in potencialom že prehitela naše proizvodne možnosti. To je zlasti opaziti pri prodaji električnih ročnih orodij, avtoelektričnih izdelkov, relejnega in še nekaterih programov. Gre tudi zato, da s težavo dosegamo kritične obsege prometa, ki so pač potrebni za pokrivanje prodajnih stroškov, k vsemu temu pa moramo dodati še razpršenost trženja, ko skušamo povsod prodati vse.

Kolegij glavnih direktorjev Iskrinih DO

Novosti v novem predosnutku SAS o združevanju v SOZD Iskra

V ospredju rednega mesečnega kolegija glavnih direktorjev Iskrinih delovnih organizacij (7. III.) je bil predosnutek samoupravnega sporazuma o združevanju v sestavljeno organizacijo združenega dela Iskra. Predsednik PO SOZD Iskra Franc Šifkovič, ki je kolegij vodil, je v kratki uvodni besedi poudaril, da pravzaprav s predloženim predosnutkom zamujamo kaka tri leta, saj smo o njem razpravljali že pred dvema letoma v Poreču, pred letom dni pa je bil prav tako že na dnevnem redu kolegija. Zdaj je predosnutek končno tu in pripravljen, zato ga je treba predložiti delavskemu svetu SOZD Iskra, da ga po ustreznem postopku ponudi v polletno javno razpravo celotni Iskri. Tako naj bi novi samoupravni sporazum v Iskri dokončno sprejeli do konca tega leta, saj je docela jasno, da potrebujemo v tem smislu nov samoupravni sporazum, saj dosedanja Iskrina organiziranost temelji na veljavnem sporazumu iz leta 1978, torej starem natanko deset let.

Tudi novi sporazum temelji na osnovni opredelitvi, da se poslovni sistem Iskre organizira kot SOZD. Združevanje v SOZD Iskra narekujejo prednosti, ki so bistveno večje in močnejše pri nastopih na trgu, tako na domačem, kot tujem, torej predvsem v izvoz, tu so možnosti velikih naložb, povečanje in učinkovitost razvojno-raziskovalne dejavnosti kot izredno pomembnega proizvodnega faktorja, dalje organiziranje skupne infrastrukture za doseganje večje racionalnosti, učinkovitejši vpliv do družbenega okolja in končno večja socialna varnost delavcev, ki združujejo svoje delo v SOZD Iskra.

Posebno poglavje predosnutka je posvečeno združevanju dela in sredstev, ker je delovanje poslovnega sistema SOZD brez tega nemogoče.

Predvideno je obvezno in interesno združevanje sredstev. Obvezno naj bi združevali sredstva za skupno vlaganje v prioritetne zmogljivosti, strateško-razvojne programe, širjenje prodajne in servisne mreže, osvajanje tujih tržišč, skupne rezerve Iskre, za posebno nagrajevanje delavcev, institucionalno predstavljanje Iskre in Delovno skupnost skupnih služb. Konkretni programi in višine združenih sredstev, naj bi se določali s srednjeročnimi plani, letnimi programi in posebnimi samoupravnimi sporazumi. Določeni so tudi subjekti in način združevanja.

Pomembna novost novega SaS je, da Iskra nastopa v pravnem položaju z drugimi v svojem imenu in za račun združenih sredstev, (primeri so določeni v samoupravnem sporazumu). Nadalje je določeno, da podpisnice lahko spremenijo, oz. dopolnijo svojo dejavnost, ki

posega v dogovorjeno delitev dela med podpisnicami, s tem samoupravnim sporazumom, le na podlagi predhodnega soglasja delavskega sveta Iskre, ki s tem hkrati odloča tudi o spremembi dejavnosti.

V organizacijskem smislu pa je delovna organizacija v predosnutku postavljena kot osnovni poslovni subjekt, ki je odgovoren za zagotavljanje enostavne in razširjene reprodukcije ter nosi odgovornost za vse poslovne odločitve. Temeljne organizacije vstopajo v poslovni promet praviloma prek delovne organizacije. Določeni so tudi pogoji za organiziranje delovne organizacije v Iskri (interni kriteriji).

Novost so t. i. programske skupnosti. Spremembe in dopolnitve ZZZD so skupnostim delovnih organizacij (programskim skupnostim) dale možnost, da se lahko organizira kot pravni subjekt. Tako naj bi se nadalje organizacijski razvoj sistema v Iskri oblikoval v smeri večjih programskih skupnosti (divizij), na osnovi razvojnih programov in tržnih interesov s tistimi funkcijami, ki bi jo nanje prenesle delovne organizacije. Organiziranje programskih skupnosti je postavljeno fakultativno. Določeno je tudi, da delovne organizacije v Iskri ne morejo biti združene v druge sestavljene organizacije. Posebej so še poudarjena določila sprememb in dopolnitev ZZZD, da podpisnica, ali njena temeljna organizacija, ki pri svojem poslovanju uporablja združena sredstva Iskre, ne sme brez soglasja delavskega sveta Iskre spremeniti svoje dejavnosti, niti svojega statusa, če se s tem otežuje, ali onemogoča izpolnjevanje v Iskri prevzetih obveznosti, dokler ne vrne združenih sredstev v revaloriziranem znesku, razen če samou-

pravni sporazum, ali pogodba ne določa drugače.

Opredeljene so tudi naslednje organizacije skupnega pomena: Iskra Commerce, Iskra banka, Iskra Informatika (dosedanji ZORIN), Iskra Mikroelektronika in Delovna skupnost skupnih služb. Slednji dve naj bi bili organizirani v smislu 376. in 378. člena ZZZD, ostale pa so t. i. Iskrine organizacije skupnega pomena, kjer delavski svet Iskre daje predhodno soglasje na statusne spremembe, planske akte, zaključne račune in na imenovanje poslovnih organa. Za vsako organizacijo so posebej opredeljene dejavnosti, ki se izvajajo za vse podpisnice, oz. le za posamezne podpisnice fakultativno (interesno). V slednjih primerih je dana možnost ustanovitve posebnega skupnega organa za urejanje medsebojnih odnosov.

Upoštewane so spremembe in dopolnitve ZZZD, ki gredo predvsem v smeri zmanjšanja števila vprašanj, o katerih odločajo delavci z referendumom, okrepitev vloge delavskega sveta Iskre, natančneje določitve delovnega področja Poslovnega odbora Iskre in povečanje njegove odgovornosti, racionalnejše samoupravno urejanje odnosov in povečanje učinkovitosti in uporabnosti samoupravnih splošnih aktov.

Pomembna novost je vsekakor v tem, da delavski svet odloča predvsem z glasovi večine vseh izvoljenih delegatov, razen če ni s tem sporazumom določen drugačen način sprejemanja odločitev. Predvidene so tudi korespondenčne seje delavskega sveta in sicer kot izjema, določeni so tudi primeri, ki je potrebno v posameznih primerih soglasje vseh delovnih organizacij.

Nova je tudi rešitev za primer nesprejete odločitve v delavskem svetu Iskre, ki ima pomen za Iskro kot celoto, oz. v primeru, da bi bilo zaradi nesprejete odločitve ogroženo izvajanje dejavnosti skupnega pomena, ali porušena delitev dela med podpisnicami, lahko delavski svet Iskre sprejme odločitev z 2/3 večino vseh delegacij. Njegov sklep pa začasno zavezuje tudi delovne organizacije, katerih delegati so glasovali proti sprejemu sklepa, do uskladitve, ali odločitve notranje arbitraže o spornem vprašanju.

Pri poslovnem organu sestavljene organizacije so zelo natančno obdelane pristojnosti poslovnih organa Iskre in tudi njegova odgovornost, tako predsednika, kot posameznih podpredsednikov. Iz sprememb in dopolnitev ZZZD, so prevzete določbe, ki govorijo o odnosih, oz. medsebojnih razmerjih med poslovnim organom delovne organizacije in sestavljene organizacije ter razreševanje v primeru, da pride med njima do nesoglasja. V primeru nesoglasja na navedenih področjih, velja odločitev poslovnega odbora Iskre, ki je začasna in traja največ do 90 dni, do dokončne odločitve delavskega sveta Iskre z 2/3 večino.

Novost glede družbenoekonomskega položaja delavcev v Iskri so določbe v primerih reševanja problematike ekonomskih in tehnoloških presežkov delavcev. To je eden izmed zelo perečih problemov, ki se postavlja znotraj Iskre. Ob upoštevanju potreb po doslednem uvajanju novih tehnologij in tržnih zakonitosti, je treba predvideti razreševanje problemov delavcev, katerih delo bo postalo nepotrebno, zaradi ekonomskih težav, ali zaradi tehnoloških razlogov. Eden izmed osnovnih elementov doseganja večje socialne varnosti je zagotovitev socialne varnosti zaposlenih delavcev. To naj bi bila tudi ena izmed skupnih vrednot sistema. Zato je opredeljena določba, po kateri se podpisnice obvezujejo, da bodo zagotovile delavcem delo, ustrezno njihovi strokovni izobrazbi, oz. z delom pridobljeni delovni zmogljivosti, prvenstveno znotraj Iskre. V primeru pa, da so znotraj Iskre izkoriščene vse možnosti za zagotovitev takega dela, kar predhodno ugotavljata sindikat in delavski svet Iskre pa so podpisnice dolžne ravnati v skladu z zakonom.

D. Ž.

Končno sprejeli letošnji Iskrin plan

Zaradi dokaj zapletenih gospodarskih razmer so po dvomesečnem usklajevalnem postopku delegati delavskega sveta celotne Iskre soglasno sprejeli letni program SOZD Iskra za leto 1988. Še vedno pa se v nekaterih Iskrinih delovnih organizacijah niso dokončno opredelili do Sporazuma o spodbujanju izvoza v Iskri. S sklepom centralnega delavskega sveta je zdaj v 14-dnevni obravnavi osnutek sporazuma o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih med delavci delovnih organizacij v SOZD Iskra in delavci DO Iskra Center za mikroelektroniko.

Kljub temu, da se v Iskri še kako dobro zavedamo naše izvozne naravnosti in kljub temu, da smo že večkrat ugotavljali, da moramo v sedanjem gospodarskem trenutku tudi sami, znotraj Iskre spodbujati tiste, ki so bolj usmerjeni v izvoz, se položaj pri sprejemanju samoupravnega sporazuma o tem spodbujanju še vedno ni spremenil. O tem v nekaterih Iskrinih delovnih organizacijah še niso sklepali, kot na primer v Merilni elektroniki, Elektrooptiki in Kondenzatorjih, obvestil o odločitvah še vedno ni iz Kibernetike, Elektroakustike, Videomatike in IKM, v Delti in Elektrozvezah pa se izgovarjajo na poslano pripombo in predloge.

Delavski svet je sklenil, da morata zdaj Iskra Commerce in Področje za tržištvu pri SOZD v petnajstih dneh sklicati usklajevalni sestanek s predstavniki omenjenih delovnih organizacij.

Delegati najvišjega Iskrinega samoupravnega organa so v nadaljevanju poslušali obrazložitev

člana KPO SOZD Iskra Vita Osojnika o pripravah in o samem letnem programu SOZD Iskra. Program je nastajal v vsem znanih gospodarskih razmerah. Prav zato so v njem upoštevali predvsem Iskrine dolgoročne usmeritve razvoja, kot tudi plan do leta 1990. Zanimivost ali posebnost plana je tudi v tem, da so številni podatki večinoma prikazani v nominalnih vrednostih, pri čemer so upoštevali predvideno letošnje inflacijo v višini 130%.

Plan že takoj uvodoma razčlenjuje Iskrina področja, ki jim bomo morali po uspešnem startu v minulem letu tudi letos nameniti vso pozornost. Na prvo mesto postavlja izvoz. Iskra bo letos predvidoma izvozila za 303 milijone dolarjev, od tega dobrih 216 milijonov na konvertibilno tržišče. Plan poudarja, da bo izvoz glede na razmere v jugoslovanskem gospodarstvu edini omogočal dinamično rast proizvodnje in ustrezno zaposlenost razpoložljivih zmogljivosti ter s tem dohodkovno optimalnejši rezultat poslovanja.

Druga usmeritev so kadri. Kadrovska politika, je rečeno v planu, mora biti pomemben dejavnik nadaljnega razvoja v skladu s potrebami tehnološke modernizacije in prestrukturiranja proizvodnje. Seveda bomo v Iskri morali nameniti izboljšanju kadrovske strukture in dvigu ravni znanja vso pozornost.

Na tretje mesto so v planu zapisali naložbe. Iskra bo predvidoma letos porabila za investicije 87 milijard dinarjev, naložbe pa so rezultat usklajenega prizadevanja za tehnološko modernizacijo in prestrukturiranje.

Seveda bomo morali nameniti vso pozornost tudi gospodarjenju s sredstvi, ki postajajo omejevalni faktor dinamičnega razvoja. V letu 1988 bo to terjalo še posebno pozornost in ukrepanje zaradi poglobljene gospodarske krize in pogosto »nespretnega« ter administrativnega iskanja izhoda iz nje s prerezporejanjem vseh oblik sredstev. Optimizacijo gospodarjenja s sredstvi bomo dosegli z operativnimi programi na nivoju TOZD, DO in SOZD z vzpostavitvijo kontrole in regulacije poslovnih procesov.

Gotovo bi lahko v letošnjem Iskrinem programu zamenjali tudi vrstni red teh prioritarnih nalog in morda na prvo mesto postavili vprašanje novih izdelkov. Le-ti morajo Iskri zagotoviti ustrezne blagovne fondе, ki bodo sposobni trženja predvsem na zahtevnih konvertibilnih tržiščih. Temu cilju bomo podredili tudi sistem inovacij, pri čemer pa ostaja kot pomemben kriterij rentabilnost novega izdelka, oz. nove proizvodnje.

Podobno kot z razvrstitvijo problematike novih izdelkov bi lahko rekli tudi za celovito poslovno kakovost, ki mora kot naloga dolgoročnega značaja utrditi položaj Iskre z vidika solidnega poslovnega partnerja evropske kakovostne ravni. Ta pomembna naloga zahteva operacionalizacijo na vseh ravneh naše organiziranosti, pri čemer nastaja odgovorna soodvisnost za blagovno znamko Iskre z vsemi materialnimi in moralnimi posledicami za slabo poslovno kakovost.

Omenili smo že, da načrtujemo za letos izvoz v višini 303 milijone dolarjev. Medtem pa bomo prodali doma za dobrih 1.472 milijard dinarjev, od tega znotraj Iskre za 310 milijard.

V tem letu načrtujemo tudi nadaljnje izboljševanje razmerja med uvozom in izvozom. Predvideni uvoz premateriala bo znašal 145,5 milijona dolarjev, pri čemer bomo največ kupovali na konvertibilnem tržišču. Spodbudna je tudi uvozna številka za opremo. Le-ta je skoraj 21 milijonov dolarjev, seveda pa bo to tudi pogojeno z realizacijo načrtovanih naložb.

Seveda je program SOZD Iskra za letos izredno obsežen, o njem pa bomo gotovo še obširneje poročali v prihodnjih številkah našega tednika.

Delegati DS SOZD Iskra pa so potem, ko so sprejeli ta program, posredovali v 14-dnevno javno obravnavo osnutek Samoupravnega sporazuma o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih med delavci delovnih organizacij v Iskri in delavci v Centru za mikroelektroniko.

S to obravnavo bomo, kar je njen osnovni namen, v Iskri na ustrezen način dokončno uredili

status Mikroelektronike in jo tudi konstituirali kot delovno organizacijo skupnega pomena. Vsem je znano, da deluje Mikroelektronika že deset let kot DO v ustanavljanju in ima tudi zato izredne težave pri poslovanju.

Ker je tehnologija mikroelektronike v vseh planskih dokumentih SOZD Iskra, republike Slovenije in v strategiji tehnološkega razvoja SFRJ opredeljena kot osnovna tehnološka infrastruktura, nujno potrebna za nadaljnji razvoj našega gospodarstva, moramo omogočiti uspešneje koriščenje že osvojene tehnologije Mikroelektronike in tudi omogočiti razvoj novih zahtevnejših tehnologij, da si zagotovimo možnosti za nadaljnji konkurenčni nastop na zahtevnih mednarodnih trgih.

Predlagani sporazum ustrezno opredeljuje vlogo, naloge in obveznosti DO Iskra Center za Mikroelektroniko in obveznosti ter pravice DO SOZD podpisnic sporazuma. S pristopom k njemu se bodo podpisnice dokončno tudi formalno in ne le deklarativno opredelile do vloge in pomena Mikroelektronike in do DO Iskra Center za mikroelektroniko kot DO skupnega pomena SOZD Iskra.

Na dnevnem redu zasedanja, enega zadnjih v tem mandatnem obdobju, saj delegatov poteče mandat v letošnjem juniju, so poslušali poročilo o delu Komisije za družbeno institucionalno propagando v Iskri. Izredno pičila sredstva v višini dobrih 51 milijonov dinarjev je komisija lani osredotočila v tiste akcije oz. aktivnosti, ki so omogočale kar najbolj kakovostno predstavitev Iskre v najširšem prostoru. Precejšnjo pozornost je namenila znanosti in šolstvu, nadaljevala je uspešno sodelovanje z Zvezo organizacij za tehnično kulturo Slovenije, v športu je nadaljevala sodelovanje z Atletsko zvezo Slovenije, na kulturnem področju je sodelovala z likovno skupino Eqrna in še nekaterimi. Delegati so poročilo komisije sprejeli, v nadaljevanju pa so razpisali volitve delegatov v novi delavski svet SOZD Iskra.

Za nerazvite vse višji prispevki

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

Ob ocenjevanju poslovanja v minulem letu v Iskri Commerce ugotavljajo, da so kljub vsem težavam, ki so vseskozi spremljale njihovo delo, ter v pogojih ekonomske politike, novega obračunskega sistema ter stalnim spremembam pogojev poslovanja, dokaj zadovoljivo zaključili leto 1987. Nikakor pa niso zadovoljni z doseženimi finančnim rezultatom, saj jim ni zagotovil nobenih sredstev za razširjeno reprodukcijo. Prav nasprotno: zaradi nenormalnega povečanja prispevkov za samoupravne interesne skupnosti, nadalje za družbene dejavnosti ter za nerazvita področja, je moral IC, zlasti slednji prispevek, pokrivati iz ustvarjene akumulacije v preteklem obdobju.

Narastle zaloge, terjatve pa predvsem v Jugoslaviji

V Iskri Commerce so se lani zaloge povečale v primerjavi z letom prej za skoraj 100%, računali pa so le na 20% prekoračitev. Najbolj so porasle v marketinški in nabavni dejavnosti, zatem v Tržnem področju Jugoslavija, na novo pa se pojavljajo v dejavnosti Obmejnega gospodarskega sodelovanja.

Vse leto, posebej pa še po sprejetju akcijskega programa, je Iskra Commerce namenjala vso pozornost tudi terjatvam — tako izvoznim kot tudi v Jugoslaviji in do Iskre. Naloge so povsod izvršili z izjemo neblagovnih terjatev v Jugoslaviji in pri blagovnih terjatvah — nekritih v 15. dneh do Iskre.

Kupci v Jugoslaviji so zadnji dan lanskega leta dolgovali Iskri Commerce skoraj 12 milijard — novih seveda — dinarjev.

Investicije, zaposlovanje

Ker Iskra Commerce nima investicijske sposobnosti, je lahko vse naložbe plačevala samo iz sredstev minimalne in pospešene amortizacije z združevanjem in od prodaje osnovnih sredstev.

Večja naložba v minulem letu je bila nakup in obnova prostorov za zastopniško dejavnost na Kamniški ulici v Ljubljani, Iskra Commerce pa se je začela resno pripravljati tudi na gradnjo Iskrine poslovne, prodajne in servisne stavbe v Beogradu.

V akcijskem programu si je IC zastavila nalogo, da nekaj časa ne bo več zaposlovala novih delavcev z nižjo kvalifikacijsko izobrazbo. Ena iz-

med oblik za izboljšanje strukture zaposlenih sta tudi nadoomeščanje tistih, ki zapuščajo IC, z bolj kvalificiranimi ter prerazporejanje delavcev znotraj DO.

Finančni (ne)rezultat

Za komentar finančnega poslovanja Iskre Commerce v minulem letu smo zaprosili direktorja gospodarsko-računovodskega področja Franca Borka. Takole je ocenil finančni rezultat IC-ja v letu 1987:

»Značilno za naš finančni rezultat je to, da se nam je fikturirana realizacija v primerjavi z letom 1986 gibala z indeksom 187, plačana realizacija je bila podobna, indeks je 189, celotni prihodek pa ima indeks 183. Skratka vsi ti pokazatelji so neprimerno nižji kot pa je bila prisotna inflacija: kot je znano, je bil njen indeks 258. In če potem upoštevamo, da se nam je tudi dohodek gibal z indeksom 199, je razumljivo, da ne moremo biti zadovoljni.

Za osebne dohodke smo izplačali toliko, kot je bilo normalno v slovenskem prostoru, indeks je bil 235, je bil poslovni rezultat tudi zaradi tega precej slabši. Poprečni OD v Iskri Commerce je bil lani le 338.000 dinarjev.

Če pa upoštevam še to, da smo praktično ustvarili sredstev poslovnega sklada v višini 647 milijonov dinarjev, obveznosti iz tega sklada pa imamo milijardo 42 milijonov dinarjev, pomeni, da imamo približno 400 milijonov primanjkljaja in je seveda tudi s tega stališča naš poslovni rezultat izredno slab.«

Za nerazvite kar 290% več

»Iz poslovnega sklada imamo predvsem dve obveznos-

ti: prva je za nerazvite v višini 922 milijonov dinarjev, novih seveda, druga pa so odplačila kreditov v višini 120 milijonov dinarjev, zato praktično nismo ustvarili niti tistega zneska, ki je potreben samo za plačilo nerazvitim v Jugoslaviji. Omenjenih 922 milijonov dinarjev je kar za 244% več kot smo načrtovali in za 290% več kot leta 1986.

In v tem je bistvo tega problema, saj nam je zmanjkalo, kot že rečeno, skoraj 400 milijonov dinarjev.«

Izredni prihodki reševali IC

»Ker se nam je delež pri izvozu gibal v primerjavi z letom prej z indeksom 211, pri uvozu 165, pri dohodkovnih sredstvih iz blagovnega prometa — pri domači prodaji 198 in domači nabavi 140, potem je razumljivo, da je problem v premajhnih dohodkovnih sredstvih, ki jih Iskra Commerce ustvarja s provizijami. Vsako leto nas tovarne silijo k znižanju deleža. Na to smo marsikdaj pristajali, vendar po starem obračunskem sistemu, ki je dopuščal, da smo lahko imeli določene izredne dohodeke za dohodek, po novem sistemu pa to ni možno, in je tudi zato prišlo do slabega finančnega položaja.

Če IC lani ne bi ustvarila 4 milijarde izrednih prihodkov, bi se že srečali z izgubo. Na srečo je bilo še nekaj drugih prihodkov in smo lahko z njimi pokrili naše poslovanje.«

Lado Drobež

Obiski sejmov

Tudi v letošnjem letu organiziramo letalski prevoz za obisk naslednjih sejmov:

LEIPZIG — pomladanski sejem od 13. do 19. 3.

HANNOVER — Cebit od 16. do 23. 3.

HANNOVER — Industrijski sejem od 20. do 27. 4.

Cena poleta na osebo (povratna) znaša:

LEIPZIG	500.000 din
HANNOVER	500.000 din

Dnevne polete bomo zagotovili le pod pogojem, da bo za posamezen let prijavljenih najmanj 5 potnikov.

Odhodi z letališča Brnik bodo zjutraj praviloma ob 6.30, odhodi iz Leipziga, oz. Hannovera pa med 18. in 19.

Vse podrobnejše informacije dobite pri Maji Černe tel.: 061 213-213, int.: 31-54, ali 061 222-105, kjer si tudi rezervirate prostor v letalu.

AKTUALNO: stavkovna pravila, ustavne spremembe, notranje težave...

Na torkovi seji Koordinativnega odbora Iskrinega sindikata so njegovi člani med drugim posvetili največ pozornosti poslovanju celotne Iskre v lanskem letu in načrtom za leto 1988. Pregledali so stavkovna pravila, ki jih je pripravil republiški sindikat in obravnavali Iskrine pripombe k osnutku ustavnih sprememb.

Izvoz v lanskem letu — 290 milijonov dolarjev

Uvodoma je predsednik poslovnega odbora SOZD Iskra Franc Šifkovič povedal, da je v preteklem letu Iskra sledila strategiji šestih točk, ki si jih je zastavila že v začetku leta. Izredno dobre rezultate je dosegla na izvoznem področju, saj smo lani izvozili za 290 milijonov dolarjev blaga, merjeno po tekočem kurzu. Od tega pa pomeni zelo velik dosežek konvertibilni izvoz v vrednosti 215 milijonov dolarjev. In kot vse kaže bo Iskra svojo izvozno usmerjenost letos še povečala (plan za letošnje leto je 320 milijonov dolarjev blaga, od tega za 20 milijonov dolarjev na konvertibilno področje. To pa pomeni kar za petnajst odstotkov večji konvertibilni izvoz kot v lanskem enakem obdobju.

Tudi na kadrovskem področju je čutili pozitivne premike, saj se je zaposlovanje v lanskem letu ustavilo, v letošnjem letu pa Iskrine delovne organizacije načrtujejo celo zmanjšanje zaposlovanja. Poleg tega pa se je glede na preteklo leto izboljšala tudi kadrovska struktura zaposlenih.

V lanskem letu so v okviru plana naložb podrobno izdelali strategijo investicij, določili prioritete in postavili interni sistem selekcije. V letošnjem letu pa bo treba vsekakor začeti z novimi naložbami v Idriji, Telematiki, Elektrozvezah, Kibernetiki pa še v kakšni drugi Iskrini delovni organizaciji.

Zastavljena pa je tudi zasnova za izpeljavo vzpodbujanja inovacij novega izdelka, hkrati pa tudi kakovosti.

V letošnjem letu bo Iskra še nadalje sledila strategiji šestih točk, čeprav se bo neizogibno morala srečevati pa tudi reševati težave s cenovno politiko. Nedvomno bo imel protiinflacijski program še večjo težo kot lani. Zato je več članov predsedstva sindikata opozorilo na probleme, ki se nanašajo na cenovno politiko in sklenilo, da bodo o tem podrobnejše razpravljali na eni od prihodnjih sej Koordinativnega odbora sindikata.

Zahteva po konkretnih odgovorih o sanaciji v Telematiki

V nadaljevanju se je pogovor ponovno sukal okrog težav kranjske Telematike. Pomanjknje programov, izgube, problemi s kadri in sredstvi pa tehnološki viški, nakazujejo, da se bodo težke razmere te delovne organizacije reševale dolgoročno. Vsekakor pa brez dobro pripravljenih programov ne bo šlo.

Ker se v delovni sredini Telematike v vseh teh težavah pogosto srečujejo z notranjo neorganiziranostjo, predvsem pa z premajhno obveščenostjo delavcev, je predsedstvo KOS dalo pobudo sindikalni konferenci Telematike, da naj leta v roku štirinajstih dni skliče izredno sejo sindikalne konference sindikata na temo nadaljnjega razvoja Telematike. Na konferenci, kjer bi bili prisotni predstavniki delovne organizacije (sindikat in poslovodne strukture), predstavniki SOZD Iskra in Iskre Commerca, bi predvsem skušali dobiti konkretne in aдекватne odgovore o bodočem razvoju Telematike.

Stavkovna pravila morajo biti preprostejša in bolj natančna

Na seji so obravnavali tudi stavkovna pravila, ki jih je pripravil Republiški sindikat. Že pred tem je Predsedstvo KOS SOZD Iskra sprejelo naslednje pripombe k pravilom:

— Predsedstvo KOS meni, da so pravila občutno preširoka, saj so namenjena najširšemu krogu delavcev. Zato je treba pravila skrajšati na najmanjši obseg in njihovi uporabi prilagoditi tudi jezik

— V pravilih je potrebno jasnejše definirati kaj je pravica do stavke in na kakšen način se ta pravica uresničuje, saj bi vsako prekinjanje dela ožjih skupin delavcev, ki predhodno niso jasno definirali svojih zahtevkov ne kazalo šteti za organizirano stavko. Vsekakor bi morali s pravili poskušati preprečiti sedanjo obstoječo stihijo pri »uveljavljanju« pravice do stavke.

— Dosedanje prekinitev dela — stavke so tudi pokazale na dosedanjo nezadovoljivo definiranost položaja sindikata. Zato bi moral sindikat jasnejše opredeliti svoje stališče do upravno poslovnih struktur v organizacijah združenega dela in družbi.

Stavkovna pravila so obravnavali na vseh sindikalnih konfe-

rencah, na torkovi seji pa so med drugim predvsem opozorili, da je točka osem, ki govori o ugotavljanju odgovornosti zoper delavce, ki so stavkali, nesprejemljiva. Poleg tega so nakazali tudi na togost in neelastičnost pravil, ki se bodo v praksi sicer spreminjala.

Funkcionalnejši koledar

Stenski koledar Iskre je že dalj časa predmet strokovnih in manj strokovnih razprav. Od ugotavljanja namembnosti, vsebinske in oblikovne zasnove se vedno znova postavlja vprašanje smotrnosti koledarja v takšni obliki, kot doslej. Zaradi zunanega učinka varčevanja so nekatere delovne organizacije ukinile obdarovanje svojih delavcev s koledarji.

Zato so se na seji Koordinativnega odbora sindikata dogovorili, da v Iskri Marketing do maja pripravijo predlog dveh koledarjev: stenskega koledarja, ki naj bi bil bolj »ljudski«, manjši in z informacijami, ki so za ljudi sprejemljive, druga različica pa bi bil žepni koledar, ki bi moral biti predvsem funkcionalnejši.

Informacije

Preteklo soboto so zaradi slabega vremena odpadle Iskrine tradicionalne zimske športne igre. Nekatere delovne organizacije so bile pripravljene igre ponavljati, toda člani Koordinativnega odbora sindikata so enoglasno sprejeli, da zaradi pomanjkanja sredstev zimskih iger ni mogoče ponavljati in jih letos ne bo. V razpravi pa je predstavnik Telematike predlagal, da bi v bodoče, glede na težaven položaj, eno leto organizirali letne Iskrine Športne igre, drugo leto pa zimske. Prisotni so se dogovorili, da bodo dali predlog športni komisiji.

Ob koncu seje je predsednik KOS SOZD Iskra Avguštin Ciuha prisotne seznanil še z nekaterimi krajšimi informacijami: Iskrina sindikalna konferenca bo v mesecu maju, do naslednje seje bodo pripravili oceno Poslovnega odbora SOZD Iskra, še pred aprilom bodo na eni od prihodnjih sej obravnavali predosnutek Samoupravnega sporazuma o združenju v SOZD Iskra, ki je že izdelan.

Na seji so obravnavali tudi Iskrine pripombe k Osnutku ustavnih sprememb, ki pa jih v celoti objavljamo na sredini današnje številke glasila.

VŽ

Iskra

Iskra Commerce

Ljubljana

vabi k sodelovanju sodelavca za opravljanje del in nalog za nedoločen čas

Dejavnost zastopanja tujih firm

Referent konsignacijske prodaje

Pogoji:

- končana ekonomska, komercialna, ali administrativna srednja šola, V. stopnje zahtevnosti
- 1 leto ustreznih delovnih izkušenj
- 2-mesečno poskusno delo

Kandidati naj vloge z dokazili o izpolnjevanju objavljenih pogojev v 8 dneh po objavi pošljejo na naslov: ISKRA COMMERCE LJUBLJANA, kadrovski sektor, Topniška 58, Ljubljana.

Področni kolegij za kadrovske in družbeno pravne zadeve

Prelomno leto 1988 — prvič v Iskrini zgodovini v načrtih napovedano zmanjšanje števila zaposlenih. Iskrine delovne organizacije v letošnjem letu načrtujejo dvoodstotno zmanjšanje zaposlovanja glede na lansko leto.

Morda bo ta podatek marsikoga presenetil, ali zbeagal. Zato že v uvodu povejmo, da se med posameznimi Iskrinimi delovnimi organizacijami pojavljajo velike razlike.

Tiste, ki se srečujejo s presežkom delavcev, bodo to nedvomno sistematično reševale, druge pa število zaposlenih zmanjševale predvsem na račun selektivne politike zaposlovanja pa nepokrivanja fluktuacije nekvalificiranih in drugih predvsem režijskih delavcev.

Medtem pa tiste Iskrine tovarne, ki letos načrtujejo povečanje števila zaposlenih, to utemeljujejo z aktiviranjem proizvodnih zmogljivosti, povečanim fizičnim obsegom proizvodnje in storitev ter z zaposlovanjem svojih študentov. In čeprav še ni na voljo vseh podrobnosti planov zaposlovanja delovnih organizacij, lahko na osnovi razpoložljivih podatkov ocenimo, da se bo predvidoma izobrazbena struktura zaposlenih pomembno izboljšala.

O tem so razpravljali na petkovem področnem kolegiju za kadrovske in družbeno pravne zadeve, kjer so pred načrti zaposlovanja v celotni Iskrini v letu 1988, ocenili tudi zaposlovanje v lanskem letu. Tako se je rast števila zaposlenih v Iskrini ustavila, oz. celo pada. Zato lahko govorimo o doseženih pozitivnih trendih v lanskem letu; v celoti so ustavili dodatno zaposlovanje in izboljšali izobrazbeno strukturo kadrov, niso pa v celoti uspeli zaustaviti odliva visoko strokovnih kadrov. Zato bo tudi v bodoče potrebna učinkovitejša koordinacija na tem področju. Tako je tudi predstavnik Iskre Delti spregovoril o problemu odliva znanja iz Iskrinih delovnih organizacij in poudaril, da se v celotni Iskrini tega problema premalo zavedamo. Vsekakor bo potrebna določena akcija na tem področju, ker lahko odliv strokovnjakov povzroči velike posledice celotnemu sistemu Iskre. Zato so na petkovem srečanju sklenili, da bo v bodoče nujno potrebno opredeliti

družbeni in ekonomski status odliva znanja.

V nadaljevanju seje so člani področnega kolegija spregovorili tudi o izvajanju programov pripravništva v SOZD Iskra in se seznanili z analizo ankete, ki so jo opravili na letošnjem seminarju za pripravnike. Res je, da na osnovi ankete in razgovorov s pripravniki ni možno priti do povsem objektivne in celovite ocene, toda odgovori pripravnikov nekako kažejo že na splošno znano mišljenje o izvajanju pripravništva. Bodoči Iskrini strokovnjaki so bili v dosedanjem delu nezadovoljni z mentorjem, nizkimi osebnimi dohodki, slabimi delovnimi pogoji in nezadovoljivo pripravljeno strokovnimi programi in organiziranostjo. V nekaterih delovnih sredinah se še vedno premalo zavedajo kako pomembna je vloga mentorja v procesu pripravništva. Zato bi morale kadrovske službe po posameznih delovnih organizacijah iskati in usposabljeni

mentorje, kajti le-ti lahko bistveno zavrejo, ali pa pospešijo strokovni razvoj pripravnikov. Tako bi morale kadrovske službe kvalitetnejše oblikovati tudi pripravniške programe in se bolj posvetiti izvajanju le-teh. Vsekakor pa bi morali pri pripravi načrtov sodelovati tudi pripravniki sami. Ob tem pa so na sestanku nakazali tudi na problem premajhnega vključevanja pripravnikov v obvladovanje računalništva, kar bo potrebno v bodoče popraviti.

V nadaljevanju seje je beseda tekla tudi o Iskrini zunanji trgovinski šoli, ki poteka že vrsto let, za letošnje šolo pa niso mogli »nabrati« dovolj kandidatov. Zunanjetrgovinska šola je program strokovnega usposabljanja za višje in visoko strokovne kadre za opravljanje zahtevnejših nalog na področju trženja, oz. gre za specializacijo v zunanji trgovini. Šolo, ki obsega petsto šolskih ur in kjer sodelujejo povečini Iskrini predavatelji je dosedaj obiskovalo preko 130 Iskrinih poslovnih delavcev. Sestavljena je iz uvajalnega seminarja in šestih tematskih sklopov, ki zajemajo poglavja iz mednarodnega trženja in mednarodnega ekonomskega sistema pa računovodsko finančne vidike v mednarodnem poslovanju, pravo in mednarodno poslovanje

pa trženje Iskre in primerjavo finančnega in tržnega upravljanja.

Vsekakor je zunanjetrgovinska šola za Iskrine delavce dokaj pomembna pa če se to pot spomnimo, da je ena izmed strateških usmeritev Iskre tudi izvoz, ki zahteva dobro usposobljene ljudi za opravljanje te dejavnosti. Zato so na petkovem kolegiju sklenili, da bodo raziskali in ugotovili vzroke osipa kandidatov iz letošnje šole. Za naslednjo šolo pa bi evidentirali kandidate do 15. junija.

Člani področnega kolegija za kadrovske in družbeno pravne zadeve so se seznanili tudi z informacijo o samoupravnem sporazumu o združitvi v SOZD Iskra. Predosnutek samoupravnega sporazuma je že pripravljen, javna obravnava pa naj bi potekala od aprila do konca avgusta. Po strokovnem usklajevanju naj bi za sporazum na referendumu glasovali enkrat v sredini jeseni.

Na zaključku sestanka so se prisotni na kratko obravnavali tudi uresničevanje sprememb in dopolnitev Zakona o združenem delu, organizacij strokovnega posveta Iskrinih kadrovske delavcev in se seznanili z izgubami in osebnimi dohodki za tipične naloge v Iskrini.

VŽ

Zaustavitev odliva znanja

ŠTEVILO ZAPOSLENIH V OBDOBJU JANUAR-DECEMBER 1987

	S t a n j e		Razlika	Indeks	Popreč. štev. zaposlenih I-XII/1987	Odnos do plana
	31.12.86	31.12.87				
ELEMENTI	4.235	4.254	+ 19	100,4	4.252	98,0
VIDEOMATIKA	955	1.039	+ 84	108,8*	1.000	100,0
ROTOMATIKA	919	947	+ 28	103,0*	934	98,3
ANTENE	162	173	+ 11	106,8*	169	100,6
ELEKTROMOTORJI	1.442	1.486	+ 44	103,1*	1.477	101,5
ELEKTROAKUSTIKA	316	286	- 30	90,5	295	97,0
AVTOMATIKA	4.210	4.206	- 4	99,9	4.214	98,5
AVTOELEKTRIKA	3.525	3.715	+190	105,4*	3.622	99,8
MIKROELEKTRONIKA	279	291	+ 12	104,3*	291	98,0
KONDEZATORJI	1.702	1.720	+ 18	101,1	1.722	99,0
BATERIJE ZMAJ	467	438	- 29	93,8	463	98,5
ELEKTROZVEZE	1.218	1.199	- 19	98,4	1.214	95,8
ELEKTROOPTIKA	496	521	+ 25	105,0*	513	93,3
ELEKTRIČNA ORODJA	730	762	+ 32	104,4*	749	100,7
KIBERNETIKA	5.212	5.207	- 5	99,9	5.186	99,7
TELEMATIKA	4.386	4.024	- 362	91,7	4.248	98,6
MEFILNA ELEKTRONIKA	342	322	- 20	94,2	336	90,8
DELTA	1.565	2.091	+ 526	133,6*	2.141	107,1
DELTA (brez Gorenja)	1.565	1.599	+ 34	102,2*		
ISKRA SERVIS	711	714	+ 3	100,4	713	99,7
ISKRA BANKA	60	58	- 2	96,7	55	84,6
INVEST SERVIS	429	395	- 34	92,1	416	92,2
ZORIN	155	158	+ 3	101,9	159	92,2
I K M	65	68	+ 3	104,6*	67	97,1
DSSS SOZD	64	63	- 1	98,4	66	88,0
SREDNJA ŠOLA	91	94	+ 3	103,3*	91	98,9
ISKRA COMMERCE	1.581	1.566	- 15	99,1	1.576	99,3
SKUPAJ SOZD	35.317	35.797	+480	101,4	35.969	99,1
SOZD (brez 2 TOZB iz Gorenja)	35.317	35.305	- 12	100,0	35.477	

* rast nad 2,0 %

Zaposlovanje v SOZD Iskra v obdobju januar—December 1987

Za nami je leto, za katero lahko rečemo, da je glede zaposlovanja v Iskrini prelomno. Po dolgotrajnem ekstenzivnem zaposlovanju, ki je poleg 3 do 4% letne rasti stopenj zaposlovanja (v nekaterih DO pa tudi bistveno višjih) imelo za posledico prepočasno spreminjanje izobrazbene strukture zaposlenih, bistveno povečana sredstva za zagotavljanje pogojev, ki jih določa družbeni dogovor o zagotavljanju minimalnih življenjskih standardov ob zaposlitvi in še kaj, smo prišli do točke, ko se je rast števila zaposle-

nih v Iskrini ustavila, oz. celo pada (največ zaposlenih je bilo v aprilu — 36.216 delavcev). Tudi načrti zaposlovanja delovnih organizacij Iskre v letu 1988 kažejo na predvideno zmanjševanje števila zaposlenih v Iskrini. Kakorkoli že, v SOZD Iskra je bilo 31. decembra 1987 zaposlenih 35.797 delavcev, kar je 480 delavcev, oz. 1,4% več kot 31. decembra 1986, če pa odštejemo 492 delavcev Gorenja, ki so se 1. januarja 1987 zaposlili v Iskrini Delti pa nas je celo 12 delavcev manj kot 31. decembra 1986. Kvaliteto za-

poslovanja, pod katero pojmuje predvsem izobrazbeno strukturo in strokovne usmeritve novozaposlenih, kakor tudi področja na katera se zaposlujejo, bomo zaradi nepopolnih podatkov komentirali v poročilu o nekaterih vidikih kadrovske dejavnosti v SOZD Iskra za leto 1987, vendar pa že sedaj lahko ocenimo, da se izobrazbena struktura zaposlenih v Iskrini izboljšuje, kljub precejšnji fluktuaciji strokovnih delavcev v Delti in Avtomatiki, kot tudi slabi izobrazbeni strukturi delavcev Gorenja, priključenih Iskrini Delti.

Čeprav poprečnega števila zaposlenih ponavadi ne komentiramo (ker je pomembno predvsem za prikazovanje različnih pokazateljev poslovanja, mase sredstev za osebne dohodke itd., za kadrovske

analize pa le kot pokazatelj stabilnosti učinkov zaposlovanja) lahko rečemo, da je bilo v Iskrini v letu 1987 poprečno število zaposlenih 35.969 delavcev, kar je 1297 delavcev, oz. 3,7% več kot v letu 1986 (brez Gorenja pa 805 delavcev, oz. 2,3% več kot v letu 1986). Če ta števila primerjamo s planom zaposlovanja v letu 1987, ugotovimo, da je bilo v letu 1987 v Iskrini 0,9% manj zaposlenih, kot so DO načrtovale. Načrte zaposlovanja so realizirale, ali presegle le Delta, Elektromotorji, Antene, Električna orodja in Videomatika.

Če smo z zaposlovanjem v Iskrini v letu 1987 v globalu zadovoljni pa ugotavljamo, da med DO Iskre obstajajo velike razlike v intenzivnosti zaposlovanja. Med tistimi, ki so

DO	poveč. št. zaposlenih v letu 1987	% povečanje	povečanje (zmanjšanje) v decembru
Avtoelektrika	+ 190	5,4	+ 5
Videomatika	+ 84	8,8	- 2
Elektromotorji	+ 44	3,1	- 9
Delta (brez Gorenja)	+ 34	2,2	- 17
Električna orodja	+ 32	4,4	- 3
Rotomatika	+ 28	3,0	+ 2
Elektrooptika	+ 25	5,0	+ 4
Mikroelektronika	+ 12	4,3	/
Antene	+ 11	0,8	/
IKM	+ 3	4,6	/
Srednja šola	+ 3	3,3	+ 3

DO	zmanjš. št. zaposlenih v letu 1987	% zmanjšanje	povečanje (zmanjšanje) v decembru
Telematika	- 362	- 8,3	- 36
Invest servis	- 34	- 7,9	- 6
Elektroakustika	- 30	- 9,5	/
Baterije Zmaj	- 29	- 6,2	- 4
Merilna elektronika	- 20	- 5,8	- 1
Elektrozveze	- 19	- 1,6	- 9
I. Commerce	- 15	- 0,9	- 2

Kratek zapis o projektu LIBA

Že dlje nismo ničesar napisali o projektu LIBA v DO Zmaj. Zato je prav, da na kratko podamo trenutno stanje.

Minilo je že skoraj leto, kar je bila izvršena montaža suhe sobe in v tem času se je ob občasnem obratovanju le-te pokazalo, da deluje v redu in doseže celo nižjo relativno vlago od zahtevane. V suhi sobi smo izdelali več serij baterij za testiranje s priročnimi orodji.

Testi so pokazali, da tako izdelane baterije zelo nihajo po kvaliteti, od izredno dobrih do slabih baterij.

Predvsem je problematična izdelava katodnega nosilca z okrog sedem let starijem gospodinjstvom ekstrudorjem Iskra — Girmi, ki ne zagotavlja katod konstantne kvalitete (nihanje dimenzij, teže, ...). Ta problem naj bi rešili s sodobnejšo ekstrudorsko linijo, ki vključuje ekstrudiranje, sušenje, žganje in končno kalibriranje katod na enotno dimenzijo.

Ekstrudorska linija je že naročena in naj bi bila dostavljena v tovarno v začetku tretjega trimesečja tega leta.

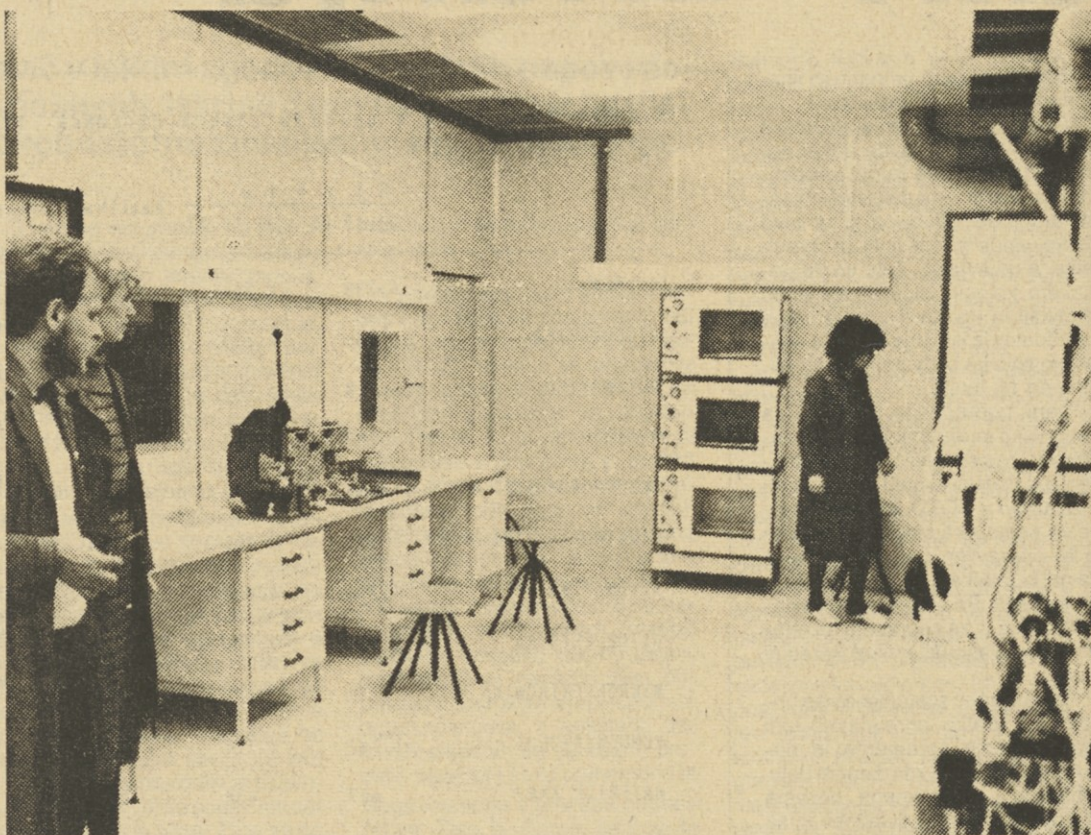
Že februarja se je začelo preizkušanje avtomatskega stroja za vstavljanje Li in separatorja v čašice, dočim je vstavljanje katodnega nosilca in kolektorja predvideno kot ročno delo.

V začetku drugega trimesečja pričakujemo še drugi del uvožene opreme iz Švice.

To bo linija treh suhih komor, v katerih bodo vse operacije potekale povsem avtomatsko.

V suhih komorah bo potekalo doziranje elektrolita v baterije in končno varjenje baterij (zapiranje).

Že dlje imamo v tovarni stekleno opremo za pripravo

Tokrat vam prvič predstavljamo del notranjosti suhe sobe (ki na zunaj daje vtis velikega kontejnerja) in je namenjena za nekatere delovne operacije proizvodnje litijevih baterij.

elektrolita, ki pa je ni mogoče montirati, dokler za to ne adaptiramo posebnega prostora, ki bo zaprt in ločen od ostalih delov proizvodnje iz varnostnih razlogov.

Prav tako imamo v tovarni že nekaj merilne opreme, določeno opremo pa bo treba še nabaviti, saj ne bi koristila samo proizvodnji Li baterij. Za merilno in kontrolno opremo bo treba zagotoviti tudi ustrezne prostore, saj je sodobna oprema zelo občutljiva na zunanje vplive (nihanje temperature, relativne vlage in podobno).

Obstoječa linija za izdelavo Li baterij še vedno služi svojemu namenu, predvsem del za pripravo elektrolita, kjer bomo tudi v prihodnje še izdelovali manjše količine elektrolita, bodisi za razna testiranja, ali za pripravo organskega elektrolita za gumbaste baterije.

Del suhe sobe je namreč namenjen za izdelavo gumbastih baterij sistema Li-MnO₂, ali pa Li-CFx. Lani je bilo v sodelovanju z MTF iz Beograda že izdelanih po 100 komadov gumbov dveh dimenzij (sistema Li-MnO₂).

Zavedati se moramo, da poteka izdelovanje Li baterij po zelo zahtevnimi pogoji, kjer mora biti relativna vlaga manjša od 2% in je zahtevana absolutna čistoča. Surovine so v glavnem iz uvoza in med njimi je tudi nekaj zdravju škodljivih in nevarnih snovi (tionil klorid, Li, AlCl₃, razna organska topila) zato je treba delati z njimi zelo previdno in v ustreznih prostorih. Odprto ostaja tudi še vprašanje skladiščenja teh surovin v večjih količinah, saj obstoječi kontejner za večino izmed njih ni primeren.

Vzporedno z deli na razvoju in tehnologiji poteka v sode-

lovanju z Institutom Jožef Stefan iz Ljubljane tudi razvoj tehnologije za uničevanje odpadkov, ki se bodo pojavljali v

tehnološkem procesu, saj je treba vse odpadke, pred odlaganjem na komunalno depoznico, razgraditi in nevtralizirati v zdravju neškodljive snovi.

Prenos tehnologije iz laboratorija v industrijo nikakor ni enostavna zadeva, zato bo treba določene parametre ob utekavanju industrijske opreme še dopolnjevati in po potrebi spreminjati. Čaka nas torej še veliko dela.

Rad pa bi še enkrat poudaril, da je treba zagotoviti ustrezne pogoje in čistočo, ki jo zahteva tehnologija, kajti brez tega in brez rešene kadrovske problematike lahko na kvalitetno litijevo baterijo že danes pozabimo.

Rajko Panjtar

Z minulim letom serviserji niso zadovoljni

Precej manjša prodaja rezervnih delov, upadanje storitev, zlasti na profesionalnem področju, vse večja nelikvidnost ob povečevanju terjatev in zalog kot tudi sredstev, ki so jih porabili za obresti in različne prispevke, so nekatere osnovne značilnosti poslovanja Iskrine servisne delovne organizacije v minulem letu. Predstavil nam jo je direktor Miro Stegnar.

»Z delom naše delovne organizacije in z rezultati dela v minulem letu nikakor ne moremo biti zadovoljni, saj so se skladno z okoljem, v katerem živimo, močno spremenile tudi nekatere najpomembnejše stvari, ki vplivajo na naše poslovanje. Zlasti nas je prizadela zmanjšana prodaja rezervnih delov, ki je bila lani daleč pod pričakovani. Načrtovali smo jo glede na prodajo v letu 1986 ter seveda upoštevali spreminjanje cen, vendar zdaj ugotavljamo, da je ta del naše dejavnosti močno zaostal za planom in smo naloge realizirali samo 77-odstotno, oz. 44% več kot leta 1986, seveda pa je potrebno pri tem upoštevati visoko inflacijo, zato je verjetno fizično prodali celo manj kot leto prej. Kaj takšnega nismo doživeli že vrsto let.«

Kako pa so lani potekale vaše osnovne dejavnosti, torej montaže, vzdrževanja in popraviljanja Iskrinih izdelkov?

»Samih storitev smo realizirali 2% več kot smo načrtovali, vgradili pa smo za 13% več rezervnih delov od načrtovane številke. Položaj je bil torej boljši, ker pa je razmerje med storitvami in prodajo rezervnih delov približno uravnoteženo, je bil naš poslovni rezultat slabši.«

Kateri problemi pa so poleg zmanjšane prodaje rezervnih delov še vplivali na nezadovoljiv položaj Iskrinih serviserjev v minulem letu?

»Na prvo mesto bi postavil kar likvidnostno problematiko. Prilivi denarja so bili problematični zlasti v drugem polletju, tako da smo

imeli zaradi tega velikanske stroške, saj smo morali najemati draga posojila. Prav obresti so nam lani odnesle izredno veliko sredstev. Dogajalo se nam je tudi to, da so lani ostajali izdelki v Iskrinih servisnih delavnicah popravljeni, stranke pa jih niso prevzemale, ker so postala popravila, to moramo priznati vsi, relativno draga. Pri tem smo morali nekatere popravljene izdelke tudi razstaviti in iz njih vzeti vgrajeni novi deli, ter tako nepopravljene vrniti strankam...

Če se povrnem k likvidnosti in plačevanju storitev ter terjatvam, ne morem tudi mimo tega, da so nekatere stranke, za katere v določenem Iskrinem servisu vedo, da so slabi plačniki, skušale potem na drugem mestu v Jugoslaviji, pogosto tudi nekaj 100 kilometrov daleč, priti do brezplačnega popravila. Seveda moramo žal takšne stranke odklanjati.«

Sodeč po lanskoletnem poslovanju servisa v Banja Luki, ki je bil doslej vedno med najboljšimi, je tudi Agrokomerčeva menična afera vplivala na poslovni (ne)uspeh DO Servis?

»Gospodarsko neaktivnost Bosne in Hercegovine, zlasti pa Bosanske Krajine, občutijo po menični aferi tudi naši servisi v tej republiki, predvsem pa seveda tisti v Banja Luki. Denarja za servisne posege ni, poleg popravil pa občutimo to tudi pri montažah.«

Preusmerjanje Servisa v bolj profesionalne storitve terja gotovo tudi posege na kadrovskem področju?

»Seveda. Lani se nam je kadrovska struktura še zboljšala, to pa predvsem zato, ker smo na objavljena prosta dela zaposlovali le kadre z ustrežno izobrazbo. Poleg zaposlovanja bomo tudi v prihodnje namenjali vso pozornost izobraževanju. Zadnji dan lanskega leta, ta številka pa se ni spremenila, smo imeli 35 štipendistov, od njih pa se je večina šolala na elektrotehniški smeri. Medtem pa se je ob delu

šolalo 25 naših delavcev, šolanje pa jih je lani končalo 6. Spodbudna je tudi tale številka: usposabljanja in izpopolnjevanja v delovni organizaciji in zunaj nje se je udeležilo 400 naših delavcev.«

Kako pa je bilo lani z investicijami v DO Iskra Servis?

»Med lanskoletne investicije bi na prvo mesto postavil naš vložek v objekte, in to predvsem v pripravo gradnje Iskrine poslovne, prodajne in servisne stavbe v Beogradu. V ta projekt smo že vložili 912 milijonov dinarjev. Začetek te investicije je seveda vplival na našo likvidnost. Nadalje moram omeniti tudi to, da smo po požaru v servisu v Zadru pred letom dni ta problem rešili z nakupom novih prostorov, gradimo tudi novi servis na Reki, precej denarja pa smo vložili tudi v nakup računalniške opreme, instrumentov, voznega parka, itd.«

Kako pa je bilo lani z zalogami, ki so prejšnja leta kar precej bremenile vaše poslovanje?

»Tudi lani je bilo tako, saj so nam zmanjševale že tako pičila obratna sredstva. Zaloge so porasle zaradi višjih cen in predpisane revalorizacije. Na zagotavljanje obratnih sredstev pa je veliko bolj vplivalo počasno obračanje teh zalog, poglavitni razlog za to pa so predvsem neenakomerne dobave rezervnih delov iz Iskrine proizvodnje. Nedvomno je na povečanje zalog vplivala tudi zmanjšana prodaja rezervnih delov.«

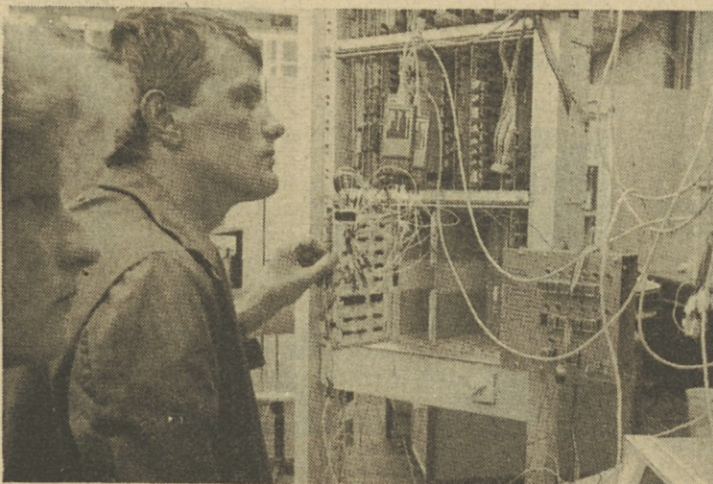
Miro Stegnar

Kar nekako preveč govoriva o problematiki Iskrinih serviserjev, gotovo je bilo lani tudi veliko uspehov?!

»Vsekakor. Zlasti smo ponosni, da smo veliko naredili na področju obdelave podatkov. Ta trenutek že v treh produktivnih področjih, razen drugega, vodimo računalniško vso distribucijo blaga. Tako imamo res zelo dober pregled nad stanjem v skladiščih. Seveda nam to omogoča tudi boljše preskrbo z materialom in rezervnimi deli. Poleg tega smo začeli računalniško obdelovati tudi finančno poslovanje naše delovne organizacije, pri čemer imamo tudi vse boljši vpogled v likvidnost naših večjih strank.«

Samo še vprašanje: Kako ocenjujete poslovanje serviserjev v letošnjih prvih dveh mesecih?

»Kar precej boljše kot je bilo lani. Zlasti se je popravila prodaja rezervnih delov in če sta januar in februar merilo za vse leto, potem bomo v letu 1988 uspešno poslovali. Pri servisnih storitvah smo zadovoljni le z delom v severozahodnem delu Jugoslavije, v Srbiji in južno od nje pa naletavamo na velike probleme: ni denarja, ni novih montaž, ni novih spuščanj v pogon, itd. V tamkajšnjih Iskrinih servisih imamo probleme tudi zato, ker so serviserji nagrajevani po delu, tega pa vedno ni.«

Letni obračun kaže pravilno usmeritev

»Poslovanje v lanskem letu je potekalo,« je začel razgovor o lanskoletnem poslovanju direktor naše DO Iskra Antene — Industrija anten in elektronskih naprav z Vrhniko Miro Obreza, »v negotovih in nenehno se spreminjajočih pogojih gospodarjenja, to je od sprememb obračunskega sistema, preko nestimulativnega izvoza, tja do v zadnjem lanskem četrletju sprejetih interventnih ukrepov, kar vse je vplivalo na slabše poslovne rezultate, kot bi sicer lahko bili v normalnih pogojih.

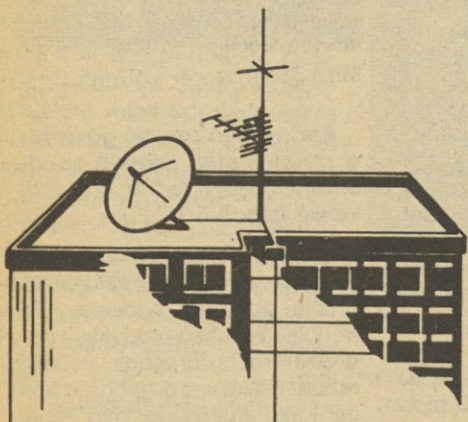
Fizični plan proizvodnje smo presegli za 3%. V primerjavi z letom 1986 pa smo fizični plan proizvodnje presegli za 16% ob 3,4% zmanjšanem številu proizvodnih delavcev.«

Kakšne izvozne rezultate pa ste dosegli v lanskem letu?

Lani smo izvozili za 836 tisoč \$ izdelkov, kar predstavlja 29-odstotno povečanje glede na letni plan in kar za 164% več v primerjavi z letom 1986. Prodaja na domačem trgu pa je potekala s še preveč sezonskimi nihanjem in je bila v mejah našega lanskoletnega plana.«

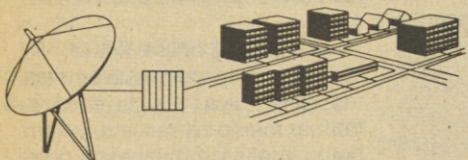
Kakšne pa so bile vaše lanskoletne investicije?

»V lanskem letu smo uresničili uvoz razvojne opreme v višini 70.000 \$. Nabavili smo opremo in začeli uvajati računalniško obdelavo plansko materialnega poslovanja. Vlagali smo v razširitev voznega parka in nujne infrastrukture ter v opremo za proizvodnjo in kontrolo.«

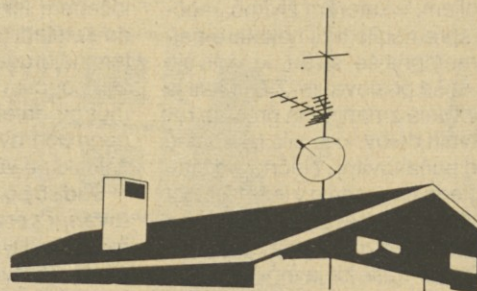
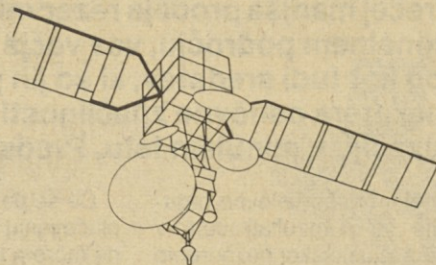
Razvoj vsekakor pomeni napredek in izpolnjevanje vseh planov in prizadevanj. Kakšen je bil položaj lani na tem področju v vaši tovarni?

»Lani smo vse sile usmerili v razvoj novih izdelkov s področja satelitskih anten, satelitskih sistemov (modulov) za skupinski sprejem, novih anten za izvoz, logaritemske sobne antene, novih tipov avtomobilskih anten in še v nekatere naloge obnove že obstoječih izdelkov.«

Z razvojem so seveda tesno povezani kadri in zaposlovanje. Kaj bi lahko povedali o teh problemih?

»V letu 1987 je znašalo naraščanje zaposlovanja 6,7%. V glavnem so v teh odstotkih zajeti strokovni ljudje od 4. stopnje izobrazbe naprej in to v orodjarni, konstrukciji in razvoju. Zato se je precej izboljšala kvaliteta naše kadrovske strukture. Ob koncu decembra lani nas je bilo v DO zaposlenih 173 delavcev, kar je 11 delavcev več kot ob koncu decembra 1986. leta.«

Satelitske antene

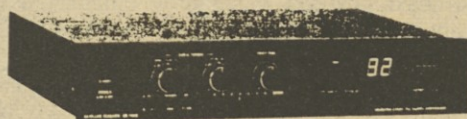
na kvaliteto in nenehno izvajati izobraževanje, da bi vgradili kvaliteto že med razvojem novih izdelkov ter osveščali delavce na vseh področjih, da bi čim kvalitetneje in odgovorneje delali.«

In kako ocenjujete vaše lanskoletne rezultate poslovanja in celotno delo vaše delovne organizacije?

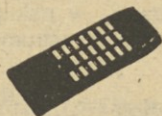
»Primerjava finančnih rezultatov z letom 1986 je zaradi spremembe obračunskega sistema precej nerealna. Kljub temu pa nam z ozirom na plan rezultati kažejo, da smo dosegli za 33% večji celotni prihodek, ki je celo za 168% večji v primerjavi z letom 1986 in je znašal lani 4,078 milijarde dinarjev. Materialni stroški v višini 2,77 milijarde dinarjev so bili za 35% večji od planiranih stroškov in kar za 185% večji kot leta 1986. Dohodek smo dosegli v višini 1,31 milijarde dinarjev in je bil za 29% večji od planiranega ter za 139% večji kot v letu 1986. Obveznosti, ki jih pokrivamo iz dohodka, so se povečale za 38% glede na plan, kar za 173% pa so bile večje kot leta 1986. Čisti dohodek smo dosegli v višini 945 milijonov dinarjev in je bil za 22% večji od načrtovanega dohodka in za 128% večji od leta 1986.

Bruto osebni dohodki v višini 705 milijonov dinarjev so bili za 15% večji od planiranih dohodkov in za 130% večji od leta 1986. Primerjava osebnih dohodkov nam pove, da je znašal lani povprečni neto osebni dohodek 273.371 dinarjev na delavca in je bil za 153% višji kot v letu 1986.

Iz celotne analize poslovanja torej sledi, da kljub temu, da smo presegli plan fizične proizvodnje za 3%, povečali produktivnost za 26% in ustvarili za 33% večji celotni prihodek od planiranega prihodka, s poslovanjem vendar nismo zadovoljni, ker so se preveč povečali materialni stroški in obveznosti iz dohodka tako, da je akumulacija premajhna za planirano tehnološko posodobitev proizvodnje in za vlaganje v razvoj novih programov ter seveda za družbeni standard delavcev, kar bo potrebno črpati iz tekočega poslovanja v letošnjem letu,« je zaključil naš razgovor Miro Obreza.

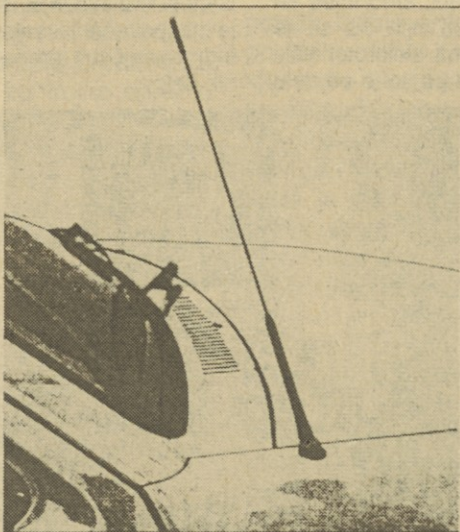
SR 003

Satelitski sprejemniki z daljinskim upravljanjem

Poslovanje je seveda odvisno tudi od kvalitete. In kaj ste dosegli na tem področju?

»Čeprav je bilo lansko leto razglašeno za leto kvalitete, nismo čisto zadovoljni z doseženimi rezultati, ker so bili stroški zaradi slabe kvalitete kar 3 krat večji kot leta 1986. Zato je potrebno zaostri nagrajevanje glede

Avtomobilske antene

D. Ž.

V koraku z razvitim svetom

Vsekakor je izredno prijetno zapisati, da je Iskra Avtoelektrika Nova Gorica posebej v zadnjih letih vseskozi dokazovala, da je njen pogled, njena vizija usmerjena daleč v prihodnost in, da ji je sivina jugoslovanskega povprečja povsem tuja. To se gotovo najlepše odraža skozi nove delovne zmage, odprtje novih delovnih prostorov (tovarna generatorjev in elektronike v septembru lani, kmalu selitev v nove prostore TOZD Inštitut, itd.), skozi nove izdelke in nenazadnje, svojo bodočnost in perspektivo vidi Avtoelektrika tudi v borbi z najkvalitetnejšimi proizvajalci avtoelektrične opreme in avtoelektronike v Evropi, svetu in doma.

Jamstvo za perspektivnejši prodor v boljši jutri je le v lastnem strokovnem znanju, kvalitetnem delu, v korektnem odnosu do kupcev in nenehnem spremljanju, prilagajanju in ponudbi revolucionarnih novosti trgu iz programa novogoriške Avtoelektrike.

Prav tem novostim Avtoelektrika, oz. njena temeljna organizacija Inštitut za avtoelektriko uspešno sledi. To ugotovitev dopolnjuje tudi izjava glavnega direktorja Roberta Žerjala, ki jo je podal na eni izmed nedavnih sej: »Tako blizu svetovnim novostim, kot smo v tem trenutku, doslej še nismo bili.«

Prav zato bomo danes nekoliko več spregovorili o temeljni organizaciji Inštitut za avtoelektriko, edini registrirani organizaciji za opravljanje razvojno-raziskovalne dejavnosti v novogoriški občini in o novostih, ki so jim bili priča lani. Obširnejši sestavek o tem stopetčlanskem kolektivu smo objavili junija lani, ko je najstarejši delavec v tej TOZD Emil Koglot slavnostno vzdal temeljni kamen za nove, prepotrebne prostore. Danes že lahko povemo, da je gradnja skoraj v celoti zaključena, torej tik pred vselitvijo in seveda razlog več, da predstavimo ustvarjalno delo razvojnih strokovnjakov.

Izpolnjevanje načrtov in sprejetih nalog je bilo uspešno. Človeku-nepoznavalcu njihove dejavnosti postane kar toplo pri srcu, ko se sreča na primer z zaganjalniki na kontrolnih mizah, nad katerimi je napis za Fiat, za Opel, za Jugo Florida, za francosko firmo PSA (kar pomeni Peugeot, ki ima v svoji lasti tudi Citroen), za Golf, itd.

Poglejmo sedaj nekaj dejavnosti po posameznih področjih. Na področju razvoja malih zaganjalnikov za osebne avtomobile so homologirali zaganjalnike s permanentnimi magneti za »nova« vozila kragujevske Crvene zastave, ki so jim nadeli dokaj zveneča imena Skala in Korral ter starejšega brata Jugo. V tem jugoslovanskem avtomobilskem gigantu pa naj bi že letos stekla proizvodnja povsem novega vozila imenovanega Jugo Florida. Seveda bodo v njem tudi izdelki iz Avtoelektrike, saj so prav za Florido že zaključili razvoj zaganjalnika. Vzporedno s tem pa so opravljali tudi razne preizkuse in meritve zaganjalnikov za nemški Opel, italijanski Fiat Uno, za francoski Peugeot, za sarajevski TAS, za Dacio, itd. Prav tako so realizirali do faze preizkušanj prototipov posebne vrste 12 voltnih in 1,7 kilovatov močnih zagan-

jalnikov s permanentnimi magneti in reduktorjem.

Iz družine zaganjalnikov AZJ so razvili več in način, torej za več različnih vozil, oz. kupcev. Med temi so Crvena zastava, Fiat, italijanska tovarna motorjev VM in italijanska tovarna traktorjev SAME.

Team strokovnjakov, ki je zadolžen za razvoj in raziskave motorjev je tudi dosegel vrsto uspehov. Razvili so več izvedenk motorjev iz družine AMJ. Zaključili so tudi osnovni razvoj 24 voltnega in 3 kilovate močnega motorja AMK s premerom statorja 150 milimetrov.

V oddelku službe za razvoj alternatorjev so lani zaključili razvoj več izvedenk alternatorjev za Tovarno avtomobilov Sarajevo, dalje za francoski PSA in za Renault. Pohvalijo pa se lahko tudi z zaključkom osnovnega razvoja 16 polnega alternatorja AAT ter izdelavo prototipov tandem generatorja za tirna vozila in z razvojem vodotesnega alternatorja. Na področju elektronike so razvili tri vrste mikroelektronskih regulatorjev, hibridni regulator za sarajevski TAS, francoski Renault in poljski Elmot. Razvoj mikroelektronskih regulatorjev s konstantno frekvenco pa je v fazi izdelave vzorcev. Zaključili pa so tudi razvoj več vrst hibridnih regulatorjev za ločeno vgradnjo. Enako je tudi z varnostnimi utripalkami ter z zaščitnim relejem za zaganjalnike AEZ in prenapetostnim zaščitnim relejem. Razvoj elektronskega vžiga pa je na eni strani dosegel fazo prenosa licenčne dokumentacije iz Boscha, na drugi strani pa fazo študija digitalne izvedbe.

Na področju vžigalnih tuljav so dopolnili razvoj suhe vžigalne tuljave za Reniks ter začeli s pripravami, oz. že homologacijami suhih tuljav pri PSA, Fiatu in Crveni zastavi.

Razvoj in poizkusna proizvodnja sedemsekundne svečke sta končana. Pripravljena je proizvodnja svečk za romunskega kupca in za Fiat ter elektromagnetnega ventila za sekundne žarilne plamenske svečke za diesel motorje z direktnim vbrizganjem goriva. Izdelali so vzorce treh sekundnih svečk z ustreznimi elektronskimi krmilniki ter predupori. Izdelali so tudi konstrukcijsko dokumentacijo rekonstruiranih magnetnih vžigalnikov in vzorce magnetnih vžigalnikov s spremenljivo točko predvžiga. Prav tako so izdelali vzorce že nekaterih drugih tipov magnetnih vžigalnikov. Razvili so tudi več

keramičnih izdelkov, od tesnil, vodil in šob, v nekaterih primerih pa so uporabili tudi tehnologijo metalizacije. Ta zadnje našeti program se nanaša na tolminsko Iskro.

V okviru razvoja tovarne žarnic Ljubljana so dejavnosti potekale v razreševanju tehnologije za debeloplastne elektroluminiscenčne displeje, kjer so dosegli izredno pozitivne premike. Te podatke črpamo na podlagi rezultatov, ki se odražajo skozi izdelavo prototipov debeloplastnih elektroluminiscenčnih displejev, kot tudi prvih vzorcev tankoplastnih displejev s ciljem potrditve ustreznosti tehnologije. Ob ustreznih opremljenosti in ustreznih investicijah bi že lahko pričeli s serijsko proizvodnjo debeloplastnih displejev. Zaključen pa je tudi razvoj prenapetostnih gumb odvodnikov.

V tem sestavku smo tako predstavili le glavne naloge, opravljene v lanskem letu, ki pa še zdaleč niso odraz stanja vseh aktivnosti, s katerimi se vsakodnevno srečujejo strokovnjaki TOZD Inštitut za avtoelektriko, saj je njihovo edino in osnovno vodilo, slediti novostim in potrebam domačega in tujega trga. To bo prav letos še lažje, saj se bodo, kot smo v uvodu že omenili, vselili v nove prostore, kjer bodo pogoji dela seveda ustrežnejši.

Marko Rakušček

Letni konferenci sindikata in mladine

Dvema pomembnima družbenopolitičnima dogodkoma smo bili priča minul teden v novogoriški Iskri Avtoelektriki. V sredo, 9. marca je bila letna konferenca, oz. konstitutivna seja konference osnovnih organizacij sindikata, kjer so bila v ospredju poročila o delovanju konference v obdobju dveh let (1986—1988) ter volitve in imenovanja.

Naslednji dan, v četrtek pa so na letni konferenci pregledali delo in izvolili novo vodstvo tudi mladi iz te delovne organizacije. O obeh dogodkih bomo obširneje poročali v naslednji številki našega glasila.

M. R.

Pripombe SOZD Iskra na osnutke amandmajev k Ustavi SFRJ

Amandma IX., točka 1-5

S 1. tč. tega amandmaja se dopolnjuje 12. člen Ustave SFRJ ter je predvsem namenjen varstvu družbene lastnine.

O tej problematiki je bilo že dosti razprave ob Kritični analizi delovanja političnega sistema socialističnega samoupravljanja, prav tako pa tudi ta amandma že sedaj v razpravi doživlja dovolj pobud za dopolnitev, oz. spremembo.

Predvsem je treba izhajati s stališča, da je dejansko nemogoče pravno zaščititi lastnino, če ni točno določen njen nosilec (pravni titular). To je zlasti nujno v pogojih tržnega gospodarjenja, kjer se bo morala nujno uveljaviti tudi odgovornost posameznih oblik zoper nosilca. Res je sicer v primeru slabega gospodarjenja z družbenimi sredstvi v določeni organizaciji možno uvesti stečaj, vendar ta odgovornost zadene predvsem družbena sredstva, četudi v zadnjem času ne izključuje od odgovornosti v določeni meri delavce, v taki delovni organizaciji, ker ti izgubijo pravico dela z družbenimi sredstvi in so ob delo, kar sicer ni majhna stvar. Vemo pa, kako je pri nas s stečaji, kakšne so tukaj dolgotrajne procedure, poleg tega pa bi morale biti uvedene vsaj na nekatere, zlasti odgovorne delavce v takem primeru, tudi razne druge oblike odgovornosti. Skratka v tem amandmaju bi moralo biti bolj precizirano, kdo je nosilec družbene lastnine (poudariti bi se morala pripadnost določenemu kolektivu z vsemi oblikami odgovornosti za dano premoženje). Ta opredelitev je nujna tudi v odnosu do ostalih oblik lastnine, zasebne, mešane, združene. To bi seveda zahtevalo tudi poseg v temeljno ustavno načelo okrog družbene lastnine, nadalje okrog družbene narave dohodka. Nekateri stvari pa bi bilo potrebno urediti z zakonskimi predpisi.

Na vsak način je eno izmed zelo pomembnih področij, ker bi zahtevalo vnovično proučitev teh amandmajev poseči po spremembah nekaterih drugih, ker nesporno razvoj samoupravnih socialističnih odnosov na osnovi družbene lastnine in razvoj tržnega gospodarstva zahtevata njegovo jasno opredelitev z vso odgovornostjo nosilca družbene lastnine.

Amandma IX., točka 8

Ustavni amandma v tej točki govori o takoimenovanem izjemnem in monopolnem dohodku in se glasi: »Del dohodka, ki je rezultat dela v izjemno ugodnih naravnih pogojih, ali v izjemno ugodnih pogojih, ustvarjenih s položajem kraja dela in poslovanja, se ugotavlja in uporablja v skladu s samoupravnim sporazumom in zakonom za razvoj organizacije združenega dela, v kateri je bil dosežen in, ko je to z zakonom določeno, za razvoj materialne osnove dela v občini, mestni skupnosti in republiki, oz. avtonomni pokrajini, ali za razvoj komunalne infrastrukture.

Del dohodka, ki je rezultat izjemnih ugodnosti pri pridobivanju dohodka na trgu, vendar ni rezultat večje produktivnosti dela, nove tehnologije, inovacije in drugih z ustvarjalnostjo in delom ustvarjenih vrednosti, temveč je rezultat monopolnega položaja, ali ravnanja, se izloča in usmerja v proračun federacije. Z zveznim zakonom se določajo merila, akti in dejanja, s katerimi je organizacija združenega dela pridobila ta del dohodka in se ureja postopek za ugotavljanje tega dela dohodka.«

Te odločbe so že med pripravljanimi ustavnimi dopolnitvami zbudila veliko teoretskih, konceptijskih in raznih drugih nesoglasij. Predvsem pa upoštevajoč dejstvo, da določila o ugotavljanju in usmerjanju, tako izjemnega, kot monopolnega dohodka so nesprejemljiva, saj so v nasprotju s tržnimi enotami gospodarjenja pa tudi z načelom, ki je navedeno v tč. 6 istega amandmaja, ki določa, da delavci organizacij združenega dela, ki opravljajo gospodarske dejavnosti, pridobivajo dohodek z vrednotenjem rezultatov dela in vseh dejavnikov proizvodnje na podlagi delovanja tržnih zakonitosti.

Povsem nerazumljiv pa je predlog v ustavnih amandmajih, v katerem je predvidena možnost, da bi na podlagi zveznega zakona za uresničevanje skupnih interesov in ciljev uporabljali del dohodka, ki je rezultat izjemnih ugodnosti pri pridobivanju dohodka na trgu in, ki ni rezultat večje produktivnosti dela, nove tehnologije, inovacij in drugih z ustvarjalnostjo in delom doseženih vrednosti, ampak družbeno neopravičenega monopolnega položaja, ali ravnanja. Očitno je, da taka formulacija pušča veliko prostora za razloge teh določil glede na trenutne razmere moči, saj je na podlagi navedenih meril zelo težko ugotoviti, kateri dohodek je tisti, v katerega naj posega zakon in, ki ga je treba koncentrirati na ravni Jugoslavije ter ga šele na to razporejati. Grozi namreč velika nevarnost, da bi sprejet v te rešitve na široko odprla vrata onemogočanju tržnega gospodarjenja ter, da bo povzročil destimulacijo proizvajalcev pri ustvarjanju in delitvi dohodka.

Predlog bi bil, da je treba ta amandma črtati iz ustavnih dopolnil, saj so določila o monopolnem dohodku nepotrebna, ker to določa že 255. člen ustave, ki se ne spreminja, poleg tega so pa te stvari urejene v raznih dru-

gih predpisih, kjer se taka dejanja lahko okvalificirajo kot kazniva dejanja, gospodarski predstopki, ipd.

Amandma X., točka 2.

Ta amandma se nanaša na samoupravno organiziranje združenega dela, prilagojen delovanju tržnim zakonitostim ter zahtevam sodobno tehnično-tehnološkega razvoja. S 1. tč. tega amandmaja se določijo pravice delavcev do samoorganiziranja. Z 2. tč. tega amandmaja pa se določa, da je delovna organizacija kot samostojna samoupravna in ekonomska celota temeljni subjekt tržnega poslovanja. Pri vsem tem ne bi posegali v položaj temeljne organizacije, ki je kot del delovne organizacije temeljna oblika združevanja dela, v kateri delavci neposredno in enakopravno uresničujejo svoje družbeno-ekonomskega položaja.

Po našem mišljenju pa ta določba ni dosledna. V tč. 2 tega amandmaja je naslednja določba: »s samoupravnim sporazumom o združitvi v DO se lahko določijo pogoji, pod katerimi sme temeljna organizacija nastopati v prometu v svojem imenu in za svoj račun«. To pomeni, upoštevajoč zlasti dejstvo, da ta samoupravni sporazum sprejemajo delavci v temeljni organizaciji, je omogočeno, da bodo praviloma tržni subjekti še naprej temeljne organizacije. Treba bi bilo proučiti, ali je sploh umestno, da je tržni subjekt temeljna organizacija, ker lahko v vsakem primeru nastopa v poslih blagovnega prometa prek delovne organizacije. Morebiti bi bilo izrecno določiti v tem ustavnem amandmaju, da se lahko izjemno v samoupravnem sporazumu o združevanju v DO določajo pogoji, kdaj je lahko temeljna organizacija tržni subjekt.

Takoj se seveda v zvezi s tem postavlja vprašanje 36. člena ustave SFRJ, ki določa pogoje za organiziranje temeljne organizacije, katerega bi bilo prav tako znova proučiti in sicer, ali je sploh umestno, da se z Ustavo določa pogoj za organiziranje temeljne organizacije, v kolikor pa bi bila to le ustavna norma, bi morali ta člen preoblikovati v smeri, da imajo delavci pravico in dolžnost, da organizirajo temeljno organizacijo kot del delovne organizacije, v kateri je možno uresničevati samoupravljanje in organizirati učinkovite delovne procese, kot del celote. Drugo naj bi prepuščali zakonitim predpisom.

V zvezi s tem bi bilo treba tudi proučiti amandma IX., tč. II, kjer je določeno, da temeljna organizacija odgovarja za obveznosti delovne organizacije, v katere sestavu je. V 2. odst. te točke pa sledi: »kadar je s samoupravnim sporazumom o združitvi določeno, odgovarja organizacija združenega dela tudi za obveznosti druge organizacije združenega dela, v katero je združena, oz. s katero je združena na način, ki je določen s samoupravnim sporazumom o združitvi v delovno organizacijo.« to se pravi, da med temeljno organizacijo in sestavu iste delovne organizacije ni medsebojne odgovornosti za obveznosti, razen če ni določeno s samoupravnim sporazumom. Če hočemo postaviti dejansko delovno organizacijo kot ekonomsko in poslovno celoto, kjer naj bi se ne le formalno ampak tudi dejansko uresničevalo združevanje in sožitje, bi morala biti tudi med temeljnimi organizacijami postavljena obvezna medsebojna subsidiarna in solidarna odgovornost, medtem ko temeljna organizacija, ki je le del delovne organizacije dejansko kot je bila zamišljena že z ustavo iz leta 1974, postala temeljna oblika združevanja dela, v kateri delavci neposredno in enakopravno uresničujejo svoje samoupravne pravice ter odločajo o drugih vprašanih družbeno-ekonomskega položaja v delovni organizaciji.

V tč. 3, amandmaja X. je govora tudi o sestavljeni organizaciji. Sestavljena organizacija je postavljena kot organizacija, ki ima tiste funkcije, katere nanjo prenesejo delovne organizacije. Tu 3. odstavek te ustavne določbe govori: »Delovne organizacije in sestavljene organizacije ter temeljne organizacije v skladu s samoupravnim sporazumom o združitvi v delovno organizacijo se lahko združujejo v skupnosti in druge oblike združevanja, v katerih uresničujejo določene skupne interese.« Mišljenja smo, da bi morali ta odstavek znova proučiti in ga dopolniti v tej smeri, da se delovne organizacije in sestavljene organizacije ter temeljne organizacije lahko združujejo v skupnosti in druge oblike združevanja, v katerih uresničujejo določene skupne interese, ne samo v skladu s samoupravnim sporazumom o združitvi v DO, ampak tudi v skladu s samoupravnim sporazumom o združitvi v sestavljeno organizacijo, drugače lahko pride do neusklajenosti med vsebino samoupravnega sporazuma o združitvi v DO in vsebino samoupravnega sporazuma o združitvi v sestavljeno organizacijo.

Ustavni amandma IX., točka 6

V 2. odstavku tega ustavnega amandmaja je določeno, da se z družbeno določenimi splošnimi pogoji gospodarjenja, z družbenim usmerjanjem gospodarskega in družbenega razvoja in z usklajevanjem odnosov na trgu, ne sme izpodkopavati s to ustavo določene samostojnosti in enako-

pravnosti pri pridobivanju dohodka organizacij združenega dela, ki opravljajo gospodarsko dejavnost.

To je zelo pomembna ustavna norma, ker daje na drugi strani velika pooblastila državni intervenciji na raznih področjih: planiranja, monetarnega, deviznega, kreditnega sistema, politike cen, itd. To ustavno normo bi bilo treba dopolniti, da organ ko sprejme take ukrepe, ravna lahko le v skladu z določbami iz te ustavne norme izpeljanega zakona. Sprejeti bi morali poseben zakon, kdaj lahko Zvezni izvršni svet ukrepa in kakšna je njegova odgovornost, ko na osnovi te ustavne norme interventni ukrepi niso prinesli rezultatov.

Amandma IX., točka 14

V tem amandmaju se govori o organiziranju delovnih skupnosti. Delavci v teh delovnih skupnostih pa imajo le pravico do sredstev za osebno in skupno porabo v skladu z načelom delitve po delu in v skladu z osnovami in merili za delitev, ki veljajo v organizacijah združenega dela ter druge samoupravne pravice delavcev v organizacijah združenega dela, v skladu z naravo dela, ki ga opravljajo in v skladu s skupnimi interesi, zaradi katerih so bile te delovne skupnosti ustanovljene.

V drugem odstavku tega amandmaja pa se določa: »delavci, ki v organizacijah združenega dela opravljajo znanstveno-raziskovalna dela, dela marketinga, inženiringa in druga podobna dela skupnega pomena za več organizacij v njeni sestavi ter delavci, ki opravljajo taka dela za kmetijske in druge zadruge, oblikujejo delovno skupnost, če niso izpolnjeni z ustavo določeni pogoji, da se organizirajo v temeljno organizacijo. Delavci v teh delovnih skupnostih imajo pravice, obveznosti in dolžnosti, kot jih imajo delavci v organizacijah združenega dela.«

Vsekakor ta določba ustavnega amandmaja predstavlja določen anahronizem v našem sistemu. Strokovne službe, ne oziraje se, ali so organizirane kot delovne skupnosti, ali tudi drugače, imajo svojo vlogo in pomen v reprodukcijskem procesu. Nesmotno in nelogično je ločevati strokovne službe od proizvodnega procesa. Tukaj še vedno gre za neko ločevanje umskega in fizičnega dela, čeprav je to velik nesmisel v sedanjem obdobju tehnološkega razvoja.

Nasprotno, prav na teh področjih, ki se organizirajo kot delovne skupnosti v organizacijah združenega dela ne oziraje se, kakšno delo opravljajo, so vsekakor v verigi reprodukcijskega kompleksa, zlasti pa na nekaterih področjih kot je opravljanje znanstveno-raziskovalnega dela, marketinga, inženiringa ustvarja večja udeležba v dohodku kot v sami neposredni proizvodnji. Nadalje so nerazumljive ločitve s samim položajem delavca, kot ga še vedno vsebuje ta amandma. Ločimo v delovnem razmerju več vrst položaja delavca. Tako je poseben položaj delavca v delovni skupnosti, poseben položaj delavca v temeljni organizaciji, ki se organizira kot organizacija skupnega pomena in pa položaj delavca v neposredni proizvodnji. To velja le za tiste delovne organizacije, ki imajo v sestavi temeljne organizacije. Če pa pogledamo enovite delovne organizacije katerih je vedno več pa se seveda ta položaj že izenačuje.

Iz vseh teh razlogov bi morali ta ustavni amandma znova pregledati, zagotavljati vsem delavcem enake pravice in dolžnosti in ni nobenega razloga več za kakršnokoli razlikovanje, pomembnih, ali manj pomembnih aktivnosti v reprodukcijskem procesu, zlasti sedaj, ko se v obdobju tehnološkega napredka poskuša dajati predvsem prednost znanju.

Amandma IX., točka 12

Že Kritična analiza o delovanju političnega sistema socialističnega samoupravljanja je ugotovila, da je nujno treba zagotoviti, oz. intenzivirati proces združevanja dela in sredstev na celotnem gospodarskem območju države zaradi skupnega ustvarjanja dohodka in zagotoviti pogoje v gospodarskem sistemu in ekonomski politiki, kjer naj bi to združevanje postalo prevladujoča oblika samoupravne koncentracije sredstev za razširjeno reprodukcijo. V kritični analizi so bile omenjene pomanjkljivosti, ki so otežkočale to obliko združevanja dela in sredstev zlasti, da je bila organizacija združenega dela, ki je sredstva dajala, izključena iz odločanja o poslovanju in gospodarjenju s temi sredstvi, čeprav je prevzemala rizik iz tega poslovanja. Na vsak način bi bilo treba zagotoviti enakopravnost subjektov, ki soodločajo pri združevanju sredstev in jasneje opredeliti odnose pri ugotavljanju skupnega dohodka, predvideti skupno prezezmanje rizika, itd.

Ustavni amandma IX. v točki 12 poskuša to zadevo prezeštiti ter bi bilo le umestno, da bi ta ustavni amandma bil na tem področju, ki je zelo pomembno za delovanje gospodarskih subjektov na enotnem jugoslovan-

skem trgu, bolj jase. Ustavni amandma sicer govori, »da v medsebojnih razmerjih, na podlagi skupnega vlaganja, ali na drugi podlagi združevanja sredstev delavcev v organizacijah združenega dela, ki so udeleženi v dohodku, ustvarjenem z združenimi sredstvi skupaj in enakopravno z delavci, ki uporabljajo združena sredstva, upravljajo skupno poslovanje, planirajo skupno delo in razvoj, odločajo o skupnem dohodku, določajo obveznosti in odgovornosti za skupni rizik ter druge medsebojne pravice in obveznosti iz združevanja sredstev, v skladu s samoupravnim sporazumom o združitvi,« vendar kaj več o teh skupnih vlaganjih ta amandma ne govori. Po našem mišljenju bi bilo treba le točno določiti in jasno opredeliti načelo skupnega upravljanja in sicer tako, da obsega to vse odločitve, ki kakorkoli posredno, ali neposredno vplivajo na skupni dohodek in druge interese združevalcev. Predlaga se skupno in enakopravno odločanja. Na vsak način pa bo potrebno, če hočemo pospešiti medsebojna vlaganja v jugoslovanskem gospodarskem prostoru, urediti to sovlaganje na načelu soodločanja v sorazmerju z vloženim delom po večinskem načelu, ne pa s soglasjem, ker le takšno skupno upravljanje je lahko enakopravno. To seveda velja za oba poslovna partnerja. Glede na to bo treba ta ustavni amandma znova proučiti in v tej smeri popraviti ta skupna in enakopravna odločanja v primeru združevanja sredstev in dela, oz. na podlagi skupnega vlaganja.

Amandma XII., točka 1, 2, 3, 4

Ta amandma govori o vlaganju in drugih oblikah sodelovanja s tujimi partnerji. Na vsak način je to izrednega pomena za našo državo, ki naj bi privabila za razvoj našega gospodarstva čim več tujega kapitala. Iz strokovne literature in iz dnevnih prakse nam je znano, da se investicijska klima z naložbami tujih sredstev ugotavlja na več načinov, od politične stabilnosti prek možnosti transfera dobička, navezanosti nacionalizacije, inflacije, gospodarske rasti itd. Na vsak način seveda so zelo pomembni za to investicijsko klimo, kakšni so predpisi, ki to vlaganje tujih oseb v raznih oblik omogočajo.

Amandma XII. odpira sicer širše možnosti za vlaganje tujih oseb pri nas in določa, da lahko tuja oseba skupaj z organizacijo združenega dela ustanovi DO v prosti, ali carinski coni pa tudi podjetje, skupaj z banko lahko ustanovi finančno organizacijo, lahko pa same v določeni carinski, ali prosti coni ustanovijo svoje podjetje. Pri tem pa amandma posebej poudarja da tuja oseba ne more na podlagi sredstev, ki jih je vložila v SFRJ pridobiti 'rajnih pravic in, da imajo delavci v organizaciji združenega dela, ki pri poslovanju uporabljajo sredstva tuje osebe, enake družbeno-ekonomske in druge pravice, kot delavci v organizacijah združenega dela, ki uporabljajo pri poslovanju sredstva druge organizacije združenega dela.

Čeprav ta amandma odpira nekoliko širše možnosti za vlaganje sredstev tujih oseb v primerjavi z ustavnimi določili, vsekakor pa so za večja vlaganja te določbe premalo jasne in so podvržene formalnemu verbalizmu, da sicer želimo podpirati in krepiti skupne naložbe s tujimi partnerji, kar pa je seveda za naš sedanji gospodarski trenutek premajhna stimulacija za konkretne naložbe tujih partnerjev. Potrebne bi bile korekture sprememb v sami ustavi in pozitivni zakonodaji. V tej spremembah bi morali med drugim jasno opredeliti, da tuj vlagatelj ohranja lastninsko pravico na svojih vloženih sredstvih seveda s participacijo na dohodku, dobičku in izgubi, ki izhaja iz skupnih vlaganj. Prav tako je treba opredeliti pravico tujih oseb pri opravljanju po načelu deleža vloženih sredstev, proučiti bi bilo potrebno, ali je umestno pravico tujcev časovno omejevati, prav tako pa tudi točno razčistiti način upravljanja po skupnem organu in taki organizaciji, kjer je vložen tuj kapital. Drugače vse preveč prihajamo v verbalizem o tujih vlaganjih, premalo pa v praktične rešitve.

Amandma XIX., točka 1

Pod točko 1. tega amandmaja so naštetih primeri, kdaj delavci obvezno odločajo z referendumom. Med drugim je določeno, da obvezno odločajo z referendumom o skupnih osnovah in merilih za razporejanje dohodka in za delitev sredstev za OD.

Mišljenja smo, da bi morali problematiko glede tega področja prepustiti v odločanje delavskim svetom temeljnih organizacij, oz. delovnim organizacijam, po poprejšnji obravnavi na zborih delavcev. Praksa kaže, da so prav na tem področju zelo pogoste menjave določb okrog razporejanja dohodka in delitve sredstev za osebne dohodke, nadalje je ta delitev pod močno ingerenco raznih družbenih dogovorov in samoupravnih sporazumov in je njihovo vnašanje v samoupravne sporazume organizacij združenega dela pogostokrat le gola formalnost, za kar pa so potrebni seveda referendumi. Gotovo pa je to bolj zakonska in ne ustavna materija. Poleg tega je ostalo nejasno, ali lahko tudi zakon določi, da se za posamezne primere izpelje referendum.

Poslovanje v letu 1987

Na osnovi uspešno realiziranega plana proizvodnje v letu 1986, smo si postavili za leto 1987 zelo ambiciozen plan proizvodnje. Optimistično smo ocenili, da trg potrebuje cca 2 milijona vezij in smo tako planirali proizvodnjo 15.000 dobrih rezin in 2 milijona vezij. Že v prvem trimesečju pa se je pokazalo, da je bil naš optimizem le prevelik. Naši največji uporabniki (Telematika, Kibernetika) so občutno zmanjšali najavljene količine, zato smo morali del proizvodnje preusmeriti v prodajo za izvoz in zmanjšati plan proizvodnje in prodaje na domačem trgu. V zadnjem trimesečju je prišlo tudi do zamika dinamike prodaje v izvoz zaradi zmanjšanja naročila iz Italije. To je povzročilo bistveno zmanjšanje proizvodnje v zadnjem trimesečju in težave s pomanjkanjem dela tako, da je bilo nekaj delavcev iz proizvodne linije montaže doma.

Zmanjšanje plana proizvodnje med letom je povzročilo povečanje zalog repromateriala kar dodatno bremeni naše tekoče poslovanje.

Ker smo leto 1986 zaključili z izgubo, smo se v letu 1987 srečevali z velikimi težavami zaradi različnih interesnih predpisov, predvsem so bile težave z izplačili OD. Prisiljeni smo bili celo zmanjšati OD in tako vse bolj zaostajamo za povprečnimi OD primerljivih DO v SOZD Iskra in celo pri rasti OD za povprečno rastjo gospodarstva v SRS. V drugem polletju smo imeli stalno težavo z kršitvami Družbenega dogovora o delitvi OD in težave z zagotavljanjem sredstev za izplačilo OD. Potrebno je bilo vložiti veliko naporov, da smo realizirali redno izplačilo OD in vsaj približno sledili rasti OD drugih DO. Zaostajanje OD, pomanjkanje sredstev za splošno porabo (ni denarja za stanovanja, nismo mogli izplačati regres) in negotova prihodnost DO, povzročajo nezadovoljstvo med delavci in visoko fluktuacijo.

Kljub vsem tem težavam ocenjujem, da je bilo leto 1987 za našo DO uspešno, lahko rečem najuspešnejše doslej. Poslovno leto smo zaključili pozitivno, proizvedli smo cca 12.000 dobrih rezin in cca 1.6 milijona vezij. To je največ do sedaj in tako smo praktično dosegli naše razpoložljive proizvodne zmogljivosti. Uspešni smo bili tudi v izvozu, saj smo na zahtevne

zahodne trge izvozili naša vezja za prek 900.000 US\$. Oskrba z repromaterialom in rezervnimi deli je bila kljub znanim težavam zelo dobra in je proizvodnja potekala brez zastojev.

Zelo smo zadovoljni tudi s kvaliteto. V letu 1987 beležimo najboljše rezultate do sedaj. Dosegli smo izplene, ki so enaki kot pri velikih svetovnih proizvajalcih. Reklamacij praktično ni, v izvozu smo dosegli celo 0,00 ppm.

Še nekaj pomembnih uspehov in rezultatov v letu 1987:

— prenos v proizvodnjo kompleta vezja namenske proizvodnje A 73 iz LMFE, osvojitev proizvodnje in redne kompletne izdobe naročniku. To je omogočilo doseg ugodnega rezultata domače prodaje in pripomoglo k pozitivnemu poslovanju. S tem uspehom smo si tudi znova pridobili zaupanje v organih JLA

— izvajalci projekta »3 mikrometre« so prejeli Inovacijsko nagrado Iskre in priznanje RTV Ljubljana »Inovator leta«

Z realizacijo te inovacije smo se na osnovi lastnega znanja usposobili za pilotno proizvodnjo VLSI digitalno-analognih vezij po naročilu gostote 3 mikrometre. Za proizvodnjo je potrebna le ustrezna dodatna oprema

— v uporabo smo vključili sodobno skladišče nevarnih snovi in tako po dveh letih naporov, iskanja raznih dovol-

jenj in pristankov, dokončno dobro uredili skladiščenje nevarnih snovi in tako bistveno povečali varnost pri delu in ekološko varnost

— uspeli smo v okviru paketa Raziskovalne opreme s sodelovanjem LMFE nabaviti novi testni sistem za testiranje analogno-digitalnih vezij in tako vsaj delno omiliti ozko grlo testnega centra

— uspešno smo zaključili investicijo v lastni režiji »Hladilni stolp«. Ta investicija bo omogočila velik prihranek električne energije in zanesljivejše vzdrževanje zahtevnih klimatskih pogojev v proizvodnji

— prenos v proizvodnjo in osvojitev redne proizvodnje vezja za telefonski aparat EMZ 1422 za DO Telematika. To vezje bo najpomembnejši proizvod v proizvodnem planu 1988 in omogočil DO Telematiki uspešnejšo proizvodnjo telefonskih aparatov

— Sektor Razvoj je uspešno načrtal več vezij po naročilu in uspešno izvajal pomemben projekt »Logična močnostna mikroelektronska vezja«

— uspešna je bila akcija množičnega aktiviranja krožkov kvalitete ki so dali nekaj dobrih rezultatov in bomo s temi aktivnostmi nadaljevali tudi v letu 1988

— v letu 1987 smo opredelili in na DS sprejeli politiko kakovosti DO Iskra Mikroelektronika in pričeli z izvajanjem projekta CEOK

— pričeli smo z izdajanjem internega glasila ČIP-ČIP, ki

naj omogoči boljšo informiranost naših delavcev in seznanjanje zainteresiranih izven DO za delo in rezultate dela v naši DO

— izboljšali smo sodelovanje z LMFE;

Seveda je tudi več stvari, s katerimi ne moremo biti zadovoljni:

— nezadovoljiva povezanost med posameznimi organizacijskimi enotami

— nedosledno izvajanje predpisov o spremljanju stroškov

— velika odsotnost z dela, predvsem v proizvodnji

— nespoštovanje organizacijskih predpisov o disciplini

— premajhna odgovornost do neizvršenih nalog in obveznosti, zamujanje rokov

— nedosledno izvajanje dogovorjene strategije DO.

Na osnovi izkušenj pri izvajanju plana v letu 1987 smo postavili tudi z doslednejšim upoštevanjem tržne analize, plan za leto 1988 bolj previdno in manj optimistično in planirali le proizvodnjo cca 1.3 milijona vezij. Da je bil naš pesimizem glede obsega odjema s strani uporabnikov upravičen, že kažejo rezultati prodaje v prvih dveh mesecih leta 1988. Potrebno bo veliko naporov, da bomo realizirali postavljeni plan. Slabša realizacija plana prodaje in neurejen način pokrivanja dela stroškov za razvoj in vzdrževanje tehnologije v letošnjem letu povzroča izredne likvidnostne težave, ki lahko, če v kratkem ne rešimo tega problema, povzroči resno moteno poslovanje in celo ustaveitev proizvodnje.

Zato z nestrpnostjo in veliko različnimi aktivnostmi pospešujemo postopek za dokončno ureditev statusa naše DO in konstituiranje kot DO skupnega pomena SOZD Iskra in, da tako na osnovi ustreznega SAS dokončno omogočimo normalno poslovanje naše DO.

Milan Mekinda

Digitalna linijska oprema DLO-2 je pripravljena za prototipno proizvodnjo

V letošnjem letu naj bi v DO Elektrozeve do polletja dokončali prototipno serijo digitalne linijske opreme DLO-2, ki jo potrebujejo za kompletiranje ponudbe naprav PCM 30 in za kompletiranje ponudbe digitalnih central Telematike. Glede na to, da je moč prodajati multiplekserje PCM 30 le v manjšem obsegu brez linijske opreme, je za celotno prodajno realizacijo PCM naprav bistveno, da lahko ponudijo tudi linijsko opremo. Kako je z možnostjo, da uresničimo zagon proizvodnje linijske opreme, oz. kako je ta oprema razvojno dorečena pa smo povprašali vodjo projekta digitalne linijske opreme dipl. ing. Andreja Marinška.

Kako je potekal razvoj linijske opreme in do katere stopnje je ta razvoj uresničen?

Konec leta 1982 je dal Božo Bastař pobudo za začetek razvoja digitalne opreme, ki smo jo potrebovali za kompletiranje naše tržne ponudbe ob prodaji digitalnega multiplekserja PCM 30, katerega razvoj je tedaj potekal že dobro leto. Pol leta je nato trajala študijska faza linijske opreme, ki so jo opravili naši razvojni inženirji Božo Bastař, Darja Prodan in Boris Štemberger. Z neposrednim razvojem smo začeli sredi leta 1983, ko sem prevzel zadolžitve za vodenje razvojne naloge DLO-2. Vendar pa nas je v tem času zajelo krizno obdobje v naši DO in posledica je bila, da nas je zapuščalo veliko sodelavcev. Fluktuacija je bila zelo velika, saj se je na nalogi izmenjalo kar 10 razvijalcev do konca leta 1984, potem pa smo kljub težavam le uspeli zbrati stalni razvojni tim: Dušan Lozej je prevzel razvoj linijskega terminala, Mira Zupančič je razvila sistem

nadzora, Darja Prodan je razvila regulacijsko vezje regenerotorja, Damir Smerdelj je prevzel prenos kontrolnega vezja iz diskretne oblike v monolitno tehnologijo, Jože Maček je naredil končno izvedbo napajalnika, na meni je bila zadožitve za razvoj regenerotorja, Božo Bastař pa je vseskozi zasledoval systemske vidike razvoja in uporabo DLO-2 (usklajevanje z ostalimi napravami, različice izvedb, projektiranje itd.).

Do septembra smo iz posameznih podsestavov uspeli narediti eno delujočo zvezo, ki je pokazala, kaj smo uspešno rešili in kaj je potrebno še narediti. V manj kot letu dni smo pomanjkljivosti odpravili in junija 1986 smo na Brdu pri Kranju že predstavili razvojno dokaj zrelo opremo. Po tej predstavitvi pa je postala oprema tudi v tržnem pogledu pomembnejša in zanimivejša. Zato je prišlo do zahtev po čimprejšnji izdelavi laboratorijske prototipne serije in dokumentacije za atest, ki smo jo ZJPTT dostavili v

maju 1987. Atest smo opravili septembra 1987, proizvodna dokumentacija pa bo dokončana februarja letos.

Kako je v tem času potekalo sodelovanje med razvojem in konstrukcijskim oddelkom?

Pri konstrukciji so sodelovali Franc Bojc, Marko Černetič, Dušan Vukmirovič, Andrej Šmuc in Srečko Kunstelj, pri čemer so morali najti tudi določene izvirne rešitve, saj je konstrukcija linijske opreme le delno narejena iz standardnih sestavnih delov. Tako so izdelali več različic ohišij regenerotorja, za notranjo hišno montažo regenerotorjev in terminalov pa so naredili cenovno ugodne rešitve.

Zagon proizvodnje linijske opreme je za DO Elektrozeve zelo pomembna naloga. Ali je njen razvoj dovolj dorečen, da bo omogočil pravočasen zagon proizvodnje?

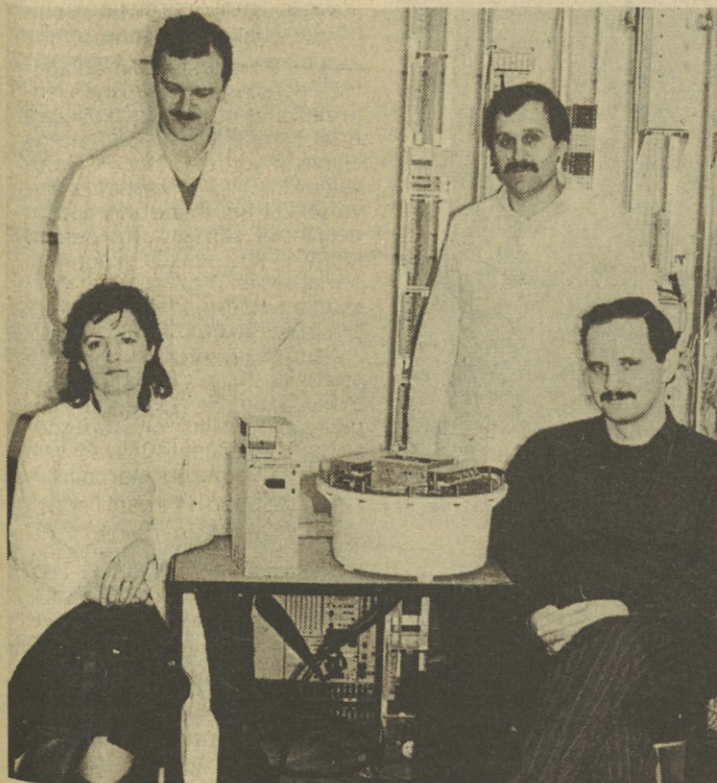
Ocenjujem, da je naprava že do-

delana in, da ne bo večjih težav pri izdelavi prototipne serije, ki naj bi jo dokončali poleti. Glede na to, da smo se v preteklih letih v naši DO srečevali z velikimi težavami ob prenosu novorazvitih naprav v proizvodnjo smo z namenom, da zagotovimo nemoten zagon proizvodnje, pritegnili pravočasno tudi merilne in proizvodne tehnologe.

Kako bi lahko hitreje uresničili razvojno nalogo?

V prejšnjih letih nas je ovirala velika fluktuacija razvijalcev, lani pa nekatere težave znotraj razvoja, kot so zamude pri izdelavi prototipov tiskanih vezij, dodatna dela za komercialne akcije (priprava naprav iz laboratorijske prototipne serije za razne sejme in predstavitve doma ter v tujini) in izredna obremenitev laboratorijskega oddelka za končne meritve naprav, kar je povzročilo, da sistemskih meritev nismo mogli v celoti opraviti pred atestom, ampak šele po njem. Rezultate celotnih sistemskih meritev smo tako imeli na voljo in jih lahko upoštevali pri spremembah enot šele proti koncu lanskega leta. Predvsem pa bi lahko hitreje končali to razvojno nalogo, če bi bili številčno močnejši in če ne bi, zaradi splošnega pomanjkanja razvijalcev v naši DO, posamezni razvijalci morali delati hkrati še na drugih razvojnih nalogah.

Boris Čerin

Razvojni inženirji — z leve stojita: Dušan Lozej in Andrej Marinšek, v ospredju: Darja Prodan in Damir Smerdelj

Konstrukterji — z leve stojijo: Mitja Bitenc, Andrej Šmuc, Franc Bojc, v ospredju: Srečko Kunstelj in Dušan Vukmirovič

PCB: kmalu nove ugotovitve

Vmesni poročili o rezultatih izplavljanja PCB iz organizma in študije »Ekološka obremenitev v okolju s PCB v Semiču« pa predlog programa za varstvo okolja v SOZD Iskra so bile glavne teme nedavnega sestanka strokovnjakov za koordinacijo strokovnega dela pri razreševanju posledic onesnaženosti s PCB. Sejo je vodil predsednik Republiškega komiteja za zdravstveno in socialno varstvo Dinko Leskovšek.

Uvodoma so udeleženci seje spregovorili o rezultatih izplavljanja PCB iz organizma. Lansko jesen je namreč v Zdravilišče Rogaška Slatina odšlo na zdravljenje enajst delavcev semiške Iskre. Paciente, ki so preživeli v zdravilišču trideset, nekateri tudi petdeset dni, so zdravili, v svetu z že znano, pri nas pa na novo vpeljano metodo, pospešenega izplavljanja škodljivih snovi iz organizma.

Nosilka uvajanja metode pospešenega izplavljanja PCB pri določeni skupini oseb po izboru interdisciplinarnega konzilija

zdravnikov Univerzitetnega kliničnega centra v okviru raziskovalne naloge, je Univerzitetna gastroenterološka klinika. Na podlagi teh raziskav naj bi odgovorili na vprašanja prebivalcev ob Krupi glede sprememb na kromosomih kot posledica obremenitve s PCB. Toda kot je na sestanku povedal zdravnik gastroenterološke klinike Žiga Tretjak, ki je zdravljenje tudi vodil ob sodelovanju ameriških strokovnjakov, omenjena naloga še ni zaključena in zato ni možno govoriti o rezultatih izplavljanja. V toku letošnjega leta bodo namreč opravili s pacienti še tri kontrolna merjenja in nalo-

go zaključili ter obvestili o rezultatih zdravljenja.

V nadaljevanju sestanka je beseda tekla tudi o študiji »Ekološka obremenitev v okolju s PCB v Semiču«. Ta ekološka raziskava naj bi bila osnova za vse nadaljnje ukrepe na semiškem območju pa tudi za ugotovitev, kolikšna je še obremenitev zdravstveno relevantnih elementov okolja s PCB, ki so se iz proizvodnega procesa semiških Kondenzatorjev in odlagališč širile v vodo, zemljine, zrak in živila.

Zdravstveno ekološke razmere glede na PCB bodo podlaga tudi za opredelitev vzorca prebivalstva za nadaljnje medicinske obravnave.

Naloga, katere izvajalec je Univerzitetni zavod za zdravstveno in socialno varstvo, poteka že slabo leto, skupina strokovnjakov pa nadzira naslednje elemente okolja: obdelana in neobdelana zemljišča, živila, rastlinskega in živalskega izvora in ribe pa meteorno vodo iz kapnic, površinske vodotoke (Krupo), kontrolno pa

nadzirajo še Lahinjo in Kolpo), rečne sedimente in ozračje. Tudi ta naloga še ni zaključena, prvi rezultati pa bodo znani konec tega meseca, ko bodo končali meritve. Kot je povedal direktor Univerzitetnega zavoda za zdravstveno in socialno varstvo Anton Fazarinc, o konkretnih rezultatih meritev še ne morejo govoriti, da pa se situacija na semiškem območju glede obremenitev s PCB precej umirja. Torej lahko izide meritev enoletnega nadzora pričakujemo že konec marca. Povejmo pa še to, da se bo naloga nadaljevala še celo letošnje leto, saj je časovna dimenzija glede na problematiko še kako pomembna.

Ob koncu seje so udeleženci govorili tudi o sestavi celostnega objektivnega poročila o vseh aktivnostih sanacije onesnaženja okolja s PCB v Beli Krajini. To je predlagal tudi odbor za varstvo pri delu in humanizacijo dela pri delavskem svetu SOZD Iskra, ki kot samoupravni organ usklajuje vse aktivnosti, ki jih SOZD Iskra vodi na področju človek — okolje — uporabnik. Želja tega odbora je naj bi poročilo za javno objavo pripravila Iskra in SEPO v sodelovanju z vsemi ostalimi nosilci sanacije in rezultati meritev že v prvem četrtletju letošnjega leta.

Podobno poročilo so izdelali že leta 1986 in ga razposlali različnim institucijam in nosilcem različnih družbenopolitičnih funkcij. Izdelavo poročila sta takrat organizirala Iskra in SEPO. Glede na kontinuiteto naj bi letošnje poročilo imelo naslednjo vsebino: sanacija onesnažene zemljine

s PCB s evidentiranih odlagališč odpadnega PCB, spremljanje ekološke obremenitve okolja s PCB, spremljanje zdravstvenega stanja in ogroženosti s PCB delavcev Iskre in okoliškega prebivalstva pa tudi druge aktivnosti in dejavnosti semiških Kondenzatorjev, ki so potekale vzporedno ob sanaciji. Organiziranje in tiskanje poročila bosta tudi to pot prevzela Iskra in SEPO.

Tako so se na ponedeljkovem sestanku strokovnjakov za koordinacijo strokovnega dela pri razreševanju posledic onesnaženosti s PCB dogovorili o nosilcih posameznih poglavij in podprojektnih poročila, o prispevkih, ki naj bi vsebovali informacijo o dosežanjem delu, ugotovitvah in smereh delovanja za letošnje leto. Določili so tudi roke oddaje prispevkov, ki naj jih bi avtorji pripravili do 22. aprila.

In če bo šlo vse po sreči, lahko pričakujemo celostno poročilo o izvajanju sanacije onesnaženosti s PCB, ki ga bo dobila tudi širša javnost, že enkrat konec maja letošnjega leta.

B. Č.

Vesna Žunič

Obiskali so nas starešine JLA

Pred kratkim so nas obiskali komandne in tehnične starešine vseh armadnih področij iz Jugoslavije, torej enot protiletalske obrambe. Seznanili smo jih z našimi deli in aktivnostmi za njihove potrebe ter jim razkazali nekatere dele proizvodnje. Po njihovih izjavah sodeč so bili posebej navdušeni nad stopnjo tehnologije pri izdelavi mikrovalovnih sestavov in naprav.

Vloga prevajalca pri poslovnih pogodbah

Društvo znanstvenih in tehniških prevajalcev Slovenije in Hrvaške je 10. in 11. decembra pripravilo v Portorožu pod pokroviteljstvom gospodarskih zbornic obeh republik posvetovanje na temo Prevajanje in zunanja trgovina. Kot je v uvodnem nagovoru poudaril Mladen Baron, predsednik Zveze znanstvenih in tehničnih prevajalcev Jugoslavije, imajo prevajalci pomembno vlogo pri prenosu znanstvenih dosežkov in razvoju novih tehnologij. To pa v nadaljevanju pomeni, da morajo prevajalci poznati in se znati prilagoditi predpisom držav, v katere izvažamo in, da morajo v celotnem mehanizmu mednarodnih odnosov in menjave blaga prispevati pri izboljšanju prenosa znanosti in tehnologij ter izboljšanju kakovosti proizvodov. Prav to pa je bil tudi namen posvetovanja.

XVI. konferenca trženja v Iskri je med sklepe uvrstila povečanje izvoza in izboljšanje kakovosti proizvodov, kar pomeni tudi več, predvsem kvalitetnejšega dela tudi naših prevajalcev. Ker je tematika pomembna, vsebina pa zelo zanimiva, smo se odločili, da morda marsikomu tudi v poduk, objavimo nekatere misli iz referata Lidije Šega, svetovalke službe mednarodne menjave v TOZD Trženje delovne organizacije Avtomatika, ki ga je v uvodu predstavila na omenjenem posvetovanju.

Pri naših težnjah po uspešnem vključevanju v mednarodno delitev dela in po čim večjih izvoznih uspehih na žalost vse premalo pomislimo na to, da je eden izmed činiteljev uspešnega prodora na tuje trge poleg ustreznih izdelkov in konkurenčnih cen tudi dobro poznavanje razmer v določeni državi, s katero želimo sodelovati in dobro poznavanje jezika, v katerem navezujemo poslovne stike, ki v končni fazi vodijo v sklepanje pogodb. O načinih in pogojih uspešnega mednarodnega trženja precej razpravljamo in napisane je tudi veliko strokovne literature. Prav tako je strokovno dobro obdelano področje gospodarskega in pogodbenega prava, čeprav menim, da je pri nas veliko vrzeli še vedno na področju primerjalnega in mednarodnega gospodarskega prava.

Izhajam iz predpostavke in trditve, da je **vloga strokovnega prevajalca pri mednarodnih poslovnih povezavah** izredno pomembna, saj je prevajalec s

svojim poznavanjem jezika in kulture posameznega naroda lahko najboljši most pri ustvarjanju poslovnih stikov in pri pravilnem razumevanju med pogodbenimi strankami iz različnih dežel.

Zato sem prepričana, da je zmotno mišljenje vse prevelikega števila ljudi v poslovnih krogih, ki menijo, da naj bo prevajalec le veren prenašalec jezikovne podobe pogodbenih določil in poslovnih dogovorov. Nasprotno, prevajalec bi moral biti s svojim znanjem soustvarjalec poslovnih dogovorov, ki jih lahko obogati s svojim poznavanjem načina mišljenja in izražanja poslovnega partnerja iz tujega jezikovnega področja.

Res pa je, da mora biti prevajalec za tako aktivno vlogo tudi ustrezno usposobljen in, da mu sama šolska izobrazba tega znanja po sedanjem programu izobraževanja ne daje v zadostni meri. Zato je v večini primerov od njega samega odvisno, kako se bo znal tvorno vključiti v okolje, v

katerem združuje svoje delo, če se je že odločil za strokovno prevajanje. Prav gotovo velja pri tem osnovno pravilo, da naj bo strokovno področje prevajalčeve dejavnosti ustrezno ozko, če hoče na njem doseči dovolj veliko strokovnost, da ga bodo sodelavci v poslovnih razgovorih in pogajanjih sprejeli in priznali kot sposobnega sodelavca, ki s svojim znanjem — ne samo jezika — lahko prispeva k oblikovanju pogodbenih besedil tako, da bodo doseženi optimalni gospodarski učinki takega sodelovanja.

Pri samem oblikovanju pogodbenih določil v teku razgovorov in pogajanj pa se mi zdi veliko bolj ustrezno in vsaj po mojih izkušnjah se je izkazalo za bolj učinkovito, da se na osnovi pripravljene predloga ene, ali druge strani prevede celo pogodbeno določilo, ali odstavek. Ta se potem predebatira na drugi strani pogajalske mize, pripravi se pripombe, ali protipredlog in to potem prevajalec vsebinsko prenese partnerju z ustreznimi dogovorjenimi obraz-

ložitvijo. Nato lahko skupaj oblikujejo nov predlog določila, ki ga prevajalec spet prenese — tokrat seveda v čim bolj točnem prevodu in tako dalje vse dokler si partnerja nista edina v formulaciji pogodbenega določila.

Zavedam se, da je prava **vloga prevajalca-tolmača v poslovnem svetu**, oz. pri pogajanjih za sklenitev pogodbe nekoliko neobičajna in, da se velika večina prevajalcev pritožuje, da jih poslovneži v tak način dela nočejo vključevati. Žal je to navadno res, vendar trdim, da so za to v veliki meri krivi tudi prevajalci sami, ker se premalo vključujejo v stroko in premalo dokazujejo svojo voljo in sposobnost za tako obliko dela. To pa potem tvori zaprti krog, iz katerega ne znamo: če prevajalec ostaja samo prevajalec in se ob tem distancira od obravnavane problematike in stroke, potem ga poslovneži in pravniki ne bodo sprejeli medse kot enakopravnega člana pogajalskega teama. Če pa ga ne sprejemo, potem nima možnosti, da bi na ta način uveljavil svoje ustvarjalno mesto v poslovnem svetu.

Iskra

Iskra Kibernetika Industrija merilno regulacijske in stikalne tehnike, Kranj, n. sol. o.

Na osnovi sklepov komisij za delovna razmerja objavljamo dela in naloge

Strokovnega sodelavca za področje standardizacije na programskem nivoju

Pogoji: visoka izobrazba elektrotehnične smeri — šibki tok, poznavanje osnov računalništva in informatike, funkcionalna znanja s področja standardizacije in izkušnje s področja razvojnih dejavnosti

Strokovnega sodelavca za kreiranje baz podatkov na področju računalniško podprtih sistemov

(načrtovanje in montaža tiskanih vezij, tipizacija programske opreme za uporabo CAD/CAM, standardizacija računalniških modulov za različne proizvode in sisteme)

Pogoji: visoka izobrazba elektrotehnične smeri — elektronika in ustrezne delovne izkušnje

Komercialista za prodajo programa stikalne tehnike

s sedežem v Ljubljani, Trg revolucije 3

Pogoji: visoka ali višja izobrazba elektrotehnične ali ekonomske smeri s predhodno zaključeno elektrotehnično šolo in želene ustrezne delovne izkušnje

Vloge z dokazili o izobrazbi in opisom dosedanjega dela pričakujemo v 8 dneh od objave na naslov Iskra Kibernetika, Kadrovska služba, Kranj, Savska loka 4.

Naših štirideset let

Piše:
Dušan Željeznov

**Naš sogovornik
Vladimir Logar**

Pripombe na teze za reorganizacijo združenega podjetja Iskra glede skladnosti z zakonitimi predpisi

1. V skladu z ustavo in členu 112. in 122. Temeljnega zakona o podjetjih obstajajo na ravni združenega podjetja naslednji organi upravljanja:

- delavski svet združenega podjetja,
- upravni odbor združenega podjetja in
- generalni direktor združenega podjetja.

Po predlogu se predvideva ukinitve upravnega odbora. Obstajal naj bi poslovni odbor. Ta odbor ne bi bil organ upravljanja, ampak — kot je razvidno iz tez — bi bila njegova glavna funkcija v izvajanju poslovne politike podjetja, ki bi jo začrtal delavski svet združenega podjetja. Člani poslovnega odbora bi bili generalni direktor, njegov pomočnik in direktorji organizacij v sestavi združenega podjetja.

2. V skladu z ustavo in členu

53. Temeljnega zakona o podjetjih direktor vodi poslovanje podjetja. S predlagano spremembo vodi poslovanje podjetja poslovni odbor, generalni direktor je le predsednik poslovnega odbora, skrbi za sklicevanje tega poslovnega odbora in predstavlja poslovni odbor proti delavskemu svetu združenega podjetja, medtem ko sodi vodstvo poslovanja združenega podjetja v okvir poslovnega odbora kot kolegijskega odbora. Ostale funkcije, kot so zastopanje podjetja, skrb za zakonitost pa generalni direktor obdrži, medtem ko skrb za izvrševanje sklepov delavskega sveta prevzame skupaj z ostalimi člani poslovnega odbora.

Odrpo je vprašanje, ali je generalni direktor v tem položaju še organ upravljanja, ali ne?

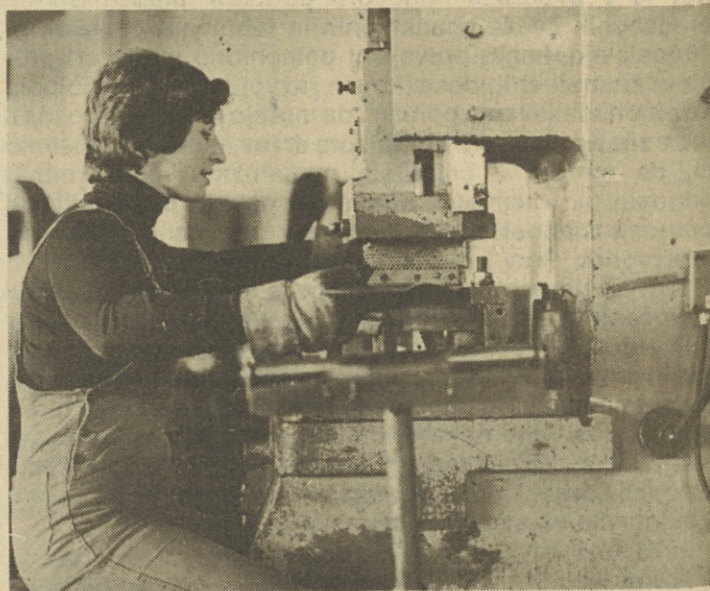
3. Vodje delovnih enot pri združenem podjetju naj bi imenoval in razreševal poslovni odbor. Vse to je v nasprotju z določili Temeljnega zakona o delovnih razmerjih, ker se lahko sprejem na delo opravi le po določenem postopku in to po kolegijskih organih, katere postavijo organi upravljanja.

4. Delavski svet združenega podjetja se v skladu z zakonitimi predpisi voli neposredno in to z enotno kandidatno listo za celotno podjetje, ali s kandidatnimi listami po volilnih enotah. V združenem podjetju smo sedaj volili v delavski svet združenega podjetja po volilnih enotah, katero predstavljajo organizacije. Po predlogu pa naj bi delavski sveti organizacij iz svoje srede izvolili tudi člane delavskega sveta podjetja. Tako bi bili hkrati nekateri člani delavskega sveta organizacije tudi člani delavskega sveta združenega podjetja. Delavski svet združenega podjetja bi se itak sestajal petkrat do šestkrat na leto ter to ne bi bila prevelika obremenitev za člane delavskega sveta, bi pa s tem ustvarili homogenost in možnost enotnih akcij v okviru celotnega organizma upravljanja združenega podjetja. Osnova za volitve števila članov v delavski svet združenega podjetja pa bi bilo število delavcev, zaposlenih v posameznih organizacijah.

5. Direktorje organizacij naj bi imenovali delavski sveti

organizacij po predlogu razpisne komisije tako, kot je določeno s Temeljnim zakonom o podjetjih. Predloge pa bi

morala dati komisija v soglasju s poslovnim odborom. Takega soglasja Temeljni zakon o podjetjih ne predvideva.

Iskra

Iskra — SOZD elektrokovinske industrije, n.sol.o.

Izobraževalni center Iskre
61001 Ljubljana, Trg revolucije 3

razpisuje strokovno izpopolnjevanje na temo:

Računovodske informacije v mednarodnem poslovanju

v času od 31. 3. do 2. 4. 1988

Program strokovnega izpopolnjevanja je namenjen direktorjem tržnih področij in vodjem sektorjev v izvozni dejavnosti Iskre, poslovnim delavcem, svetovalcem ter vodjem komercialnih OZD v delovnih organizacijah Iskre.

VSEBINA:

1. Mednarodna primerjava finansiranja v podjetjih
2. Interpretacija bilance stanja, bilance gibanja sredstev in bilance uspeha v luči mednarodnih primerjav
3. Interne cene v velikih zapadnih podjetjih
4. Problemi sestavljanja konsolidiranih zaključnih računov
5. Mednarodna primerjava uspešnosti in kazalnikov
6. Finančni problemi mednarodnega poslovanja Iskre

ČAS IN KRAJ: s programom strokovnega izpopolnjevanja bomo pričeli 31. 3. 1988 ob 9. uri v Kompas Hotelu Ribno (pri Bledu). Zaključek seminarja bo dne 2. 4. 1988 predvidoma ob 14. uri.

VODJA PROGRAMA: Franc Vreček, dipl. ing., SOZD Iskra DSSS, Ljubljana

PRIJAVE: prijavnice pošljite najpozneje do 18. 3. 1988 na naslov: SOZD Iskra, Izobraževalni center, Ljubljana, Trg revolucije 3/XII. Podrobnejše informacije o vsebini in izvedbi seminarja dobite v Izobraževalnem centru SOZD Iskra na tel. (061) 222-212.

Razpršenost izvoznega trženja se nadaljuje

Že nekaj časa so na razpolago statistični podatki o rezultatih izvoznega trženja v Iskri za l. 1987. Iskra izvažava v 74 držav sveta od tega pa 10 držav predstavlja kar 75% Iskrinega izvoza! Če regionalnemu vidiku dodamo še široko produktno diverzifikacijo, postaja problem razpršenosti in nesmotrne diverzifikacije še bolj očiten.

Znano je, da je nenačrtovana diverzifikacija smrtni sovražnik poslovne uspešnosti, saj omejene finančne in kadrovske zmožnosti razporejamo na prešteviline izvozne posle, ki imajo povečini premajhno kritično maso in s tem previsoke stroške.

Globalizacija Iskrinega trženja, ambicije za 90. leta in s tem povezana kompleksnost trženjske funkcije, implicitno zahtevajo selektivnost, tako regionalno, kot produktno. Na osnovi enotnih meril bo potrebno določiti tiste strateško-poslovne programe, ki zagotavljajo kompetentno in donosno izvozno trženje. Nemo-goče je pričakovati, da imajo številni majhni in praviloma naključno pridobljeni posli, kakršnokoli prihodnost v svetovni areni, ki jo karakterizira visoka stopnja globalizacije, protekcionizma, carinskih in podobnih ovir, nesolventnosti držav v razvoju, ipd. Te ovire bodo tolikšne, da bo za njihovo premagovanje potrebno vlagati vse večja sredstva in kadrovske resurse.

Prav verjetno je, da merila, ki bi opredeljevala strateško poslovne programe, niso ne enostavna niti bodo doživela splošni konsenz in aplavz; pa vendar druge poti najbrž ni, sicer bo še nadalje prihajalo do nevarne regionalne in produktne diverzifikacije, upadanja naših tržnih deležev, nestabilnosti izvoznega trženja, izgube ključnih poslov, upadanja varnosti in donosnosti, itd. Danes oceno, da je Iskra (večina njenih delov) v svojem bistvu še vedno produktno naravnan sistem, ne moremo šteti za provokativno in zlonamerno. Ta produktno-prodajna usmeritev je širše vzeto, vzrok mnogim nestabilnostim v Iskrinem trženju, zlasti izvoznem. Res je, da pogoji gospodarjenja, zavržnost tržnega, podjetniškega v naši družbeno-ekonomski praksi, pozročajo, da refleksi krize niso obšli tudi najbolj prilagodljive in propulzivne mikroekonomske tvorbe, torej tudi Iskro. A kot pravi naše oglasovalno sporočilo-kri-za je tudi priložnost v preobliki, kajti jasneje odkriva tudi lastne slabosti v funkcioniranju poslovnega sistema. Samo navidezno lahko (ne)uspehe v trženjski sferi rešujemo le z organizacijskimi prijemi in prodajno taktiko. Nobena organizacijska oblika sama po sebi ne bo razrešila recimo problema programskega zaostajanja, ali nezmožnost odzivati se izzivu konkurence! Torej prava dilema je, kako stopnjevati in se organizirati kot trženjsko prožen odzivni mehanizem, prežet s kulturo zadovoljevanja potreb od-

jemalca. Z drugo besedo kako postati marketinško, tržno usmerjen sistem z jasno privzetimi cilji, korporacijsko kulturo in identiteto, jasnimi skupnimi vrednotami in interesi namesto »samoupravnega« agregata, s ponekod nesmotrno avtonomnostjo vsakega posameznega subjekta. Sedanja prevladujoča »kultura« v Iskri dodatno karakterizirajo znane pasti velikih sistemov-rigidnost (staranje), neizražena inovativnost, premajhna podjetnost in prilagodljivost, nedefinirani smotri združevanja, konfliktnost produktno-regionalne trženjske matrike.

Zlasti slednje zbuja zadnje čase precej nerazumevanja in polemično zelo različnih razmišljanj. Pozablja se spoznanje, da je vsaka matrika v svojem bistvu konfliktna — zaradi nizke stopnje trženjske kulture »pa zdaj ena, zdaj druga stran« v tej rivaliteti želita dominirati, si očitala, ne zaupata. Prav to je past, saj marketinška kultura pomeni obrniti se navzven, ne navznoter. Gotovo je, da evolucija trženjske funkcije narekuje stalno preverjanje najbolj učinkovitih in prilagodljivih organizacijskih modelov — vendar trženjske funkcije ne gre poenostavljati na različne organizacijske oblike, ampak na posamezne sestavine ne glede v kateri organizacijski celici se te opravljajo — da se le!

Logično je, da se problemi trženja vidneje manifestirajo v dejavnosti skupnega pomena, pa vendar je naivno predpostaviti, da bi samo recimo sprememba organizacijskega modela sama po sebi razrešila vprašanja funkcioniranja trženja. Predpogoj bo jasna poslovna in tržna politika, visoka stopnja marketinške kulture in jasni motivi ter interesi združevanja poslovnih prvin, tam kjer je to racionalno, daje sinergijo učinkov, vidno prispeva poslovnim uspehom delov sistema in sistema kot celote.

Izjemna koncentracija in konsolidacija evropske elektronske industrije kot edina možna oblika odzivanja globalnim izzivom ZDA in Japonske, gotovo dokazuje, da tudi veliki sistemi znotraj in navzven niso povezani zgolj kapitalno ampak, da se more in mora na ravni sistemov poiskati realne sinergije (ravoj in raziskave, naložbeno poslovanje, enotna blagovna znamka, rizični skladi, skupna strateška raziskava trgov, finančno-komercialni inženiring, kompleksni posli, tržno komuniciranje, itd, itd.)

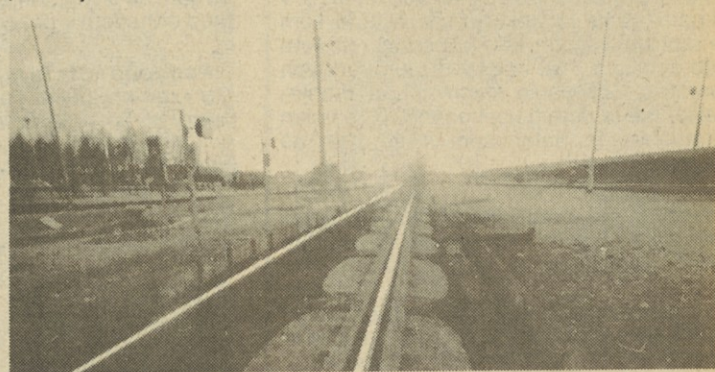
Nihče pri tem ne skuša devalvirati pomena in identitete man-

jših členov, ali organizacij; tudi veliki sistemi se povsem zavedajo »dinozavrškega« učinka in pasti ter zato jasno korporacijsko identiteto in cilje realizirajo skozi prožnejše oblikovane celice —

običajno tudi profitne centre.

Podobno usmerjena revitalizacija čaka tudi trženje v Iskri, ki se mora nenehno prilagodljivo odzivati tako okolju, kot razmeram v Iskri. Globalizacija svetovne trgovine je prevelik izziv, da bi ga smeli v Iskri pričakati nepripravljeni, razpeti, neenotni brez jasne ofenzivne tržne politike, katere temelj morajo biti kompetentni strateško-poslovni programi.

Brane Gruban

Iskra

Iskra — SOZD elektrokovinske industrije, n.sol.o.

Izobraževalni center Iskre
61001 Ljubljana, Trg revolucije 3

razpisuje strokovno izpopolnjevanje na temo:

Osnove razreševanja ekološke problematike v OZD SOZD Iskra v času od 30. 3. do 1. 4. 1988

Izobraževalni program je v prvi vrsti namenjen delavcem Iskre, ki bodo sodelovali v vseh fazah »Vpeljave sistema varstva okolja v SOZD Iskra« in ostalim (razvojniki... tehnologi itd.). Teme in vsebina izobraževalnega programa so prilagojene predvsem delavcem naslednjih strok: varnostnim inženirjem, elektrotehnikom, strojnikom in kemijskim tehnologom.

VSEBINA:

1. Krajski vidiki urenjenosti okolja
2. Varstvo zraka in voda
3. Analitika v okolju
4. Tehnologija in okolje (Nevarne snovi v okolju, delovno okolje)
5. Varstvo okolja v sistemu planiranja
6. Zdravstveni vidiki ekologije
7. Informiranje o stanju razreševanja onesnaževanja okolja
8. Vpeljava sistema za varstvo okolja v SOZD Iskra

ČAS IN KRAJ: s programom strokovnega izpopolnjevanja bomo pričeli 30. 3. 1988 ob 9. uri v Škofiji Loki, Hotel Transturist. Zaključek seminarja bo dne 1. 4. 1988 predvidoma ob 14. uri.

PRIJAVE: prijavnice pošljite najpozneje do 18. 3. 1988 na naslov: SOZD Iskra, Izobraževalni center, Ljubljana, Trg revolucije 3/XII. Podrobnejše informacije o vsebini in izvedbi seminarja dobite v Izobraževalnem centru SOZD Iskra na tel. št. (061) 222-212.

Tri milijone in pol kilometrov do upokojitve

Po več kot 36 letih dela v Iskri je odšel te dni v pokoj Jure Jarnjevič, šofer glavnega direktorja Elementov. Seveda smo priljubljenega Jureta po slovesu od sodelavcev zaprosili za pogovor, med katerim je obudil spomine na stotine in stotine kilometrov, pa na nočne vožnje, poledice, dobre, stare avtomobile, na neprimeren odnos nekaterih do službenih avtomobilov in še kaj.

»V Iskro sem prišel 1. januarja leta 1953,« je začel pripoved Jure Jarnjevič, »in sicer v takratni Inštitut za elektrozeve. Najprej sem se zaposlil kot šofer, kot radioamater pa sem nato približno 5 let delal v razvoju radijskih aparatov. Reševanje stanovanjske problematike me je potem spet pripeljalo za volan avtomobila in šofer sem ostal vse do upokojitve.«

Gotovo ste v vseh teh letih »naklepali« velikansko število kilometrov in zamenjali tudi veliko avtomobilov?!

»Vsega je bilo veliko. Samo s službenimi avtomobili sem v teh dobrih treh desetletjih prevozil najmanj tri in pol milijona kilometrov.

Spomnim se, da sem najprej vozil Forda, zatem Chevroleta — ta avto je imel, ko smo ga prodali, kar milijon tristotisoč kilometrov — zatem sem zamenjal dva Fiata 1300, pa dva Opla, nekaj mesecev pred upokojitvijo pa sem »dobil« Audijskega.

Zahvala

Ob upokojitvi se vsem sodelavcem kolektiva Iskra Elektrozeve iskreno zahvaljujem za tople in lepe besede ob mojem slovesu, za lepa in praktična darila in za vse kar ste storili ob tem dogodku.

Predvsem se želim zahvaliti splošno-kadrovskemu področju in splošni službi za lepo in prijetno organizacijo slovesa. Celotnemu kolektivu pa želim še mnogo lepih delovnih uspehov.

Jože Zajec

Kakšni pa so kaj vaši spomini, mislim na tiste dobre oz. slabe, na vsa ta leta?

»Najlepše se spominjam enkratnih sodelavcev in na vzdušje v nekdanjem Inštitutu za elektrozeve, seveda sem bil takrat tudi še mlad, kakšnih slabih spominov na ljudi pa nimam. Najmanj pa so mi bile všeč dolge nočne vožnje, npr. tiste proti Nišu. K sreči med vsemi temi kilometri nisem doživel ali povzročil kakšne hujše nesreče, priznam pa, da sem se prav zadnje čase bal, da se mi bo pred odhodom v pokoj kaj pripetilo.«

Podobno kot ste menjavali avtomobile, ste »zamenjali« in vozili tudi različne direktorje. Se še spominjate vseh?

»O, ja. Prvi je bil Rudi Jančar, za njim je prišel Rudi Deržič, sledili pa so mu Jože Preželj, Vladimir Klavs, Gojmir Blenkuš, Sta-

ne Kovačič, Marjan Henigman, Jože Šurc in zdaj Zoran Polič.«

V Elementih boste gotovo še dolgo sloveli po izredno dobro vzdrževanih avtomobilih. Če niste bili na službeni vožnji ste pa čistili avtomobile ali pa kaj brskali po motorju?!

»Bo že držalo, rad pa bi dejal, da nekateri premalo pazijo na službene avtomobile. Skoraj nobeno jutro nisem vedel, če so vsi naši službeni avtomobili v voznem stanju...«

Sva še na kaj pozabila?

»Da, tole priložnost bi rad izkoristil in se zahvalil vsem sodelavcem v delovni skupnosti Elementov za prijetno slovo in darilo, ko sem odšel v pokoj.«

Dr

Pred kratim se je upokojil naš dolgoletni sodelavec Jože Zajec (na sliki levo), ki se je po končani industrijski šoli leta 1951 zaposlil v tedanjem IEV in ostal zvest Iskraš polnih 39 let, torej vse do današnjih dni, ko se je moral invalidsko upokojiti.

V vsem tem dolgoletnem obdobju je Jože opravljaval vrsto raznih del in nalog, kot so pač narekovale potrebe v posameznih obdobjih našega razvoja in napredka. Ob delu se je še stalno izobraževal ter tako uspešno izpolnjeval vse zaupane naloge in delovne obveznosti. Bil je dober, ugleden in spoštovan sodelavec, ki je bil vedno pripravljen pomagati povsod in vsakomur, kar ga je še posebej odlikovalo.

Vrsto let je bil aktiven samoupravljalca in nosilec raznih odgovornih funkcij v samoupravnih organih, tako znotraj, kot zunaj delovne organizacije. Za svoje pošteno delo na družbeno-političnem področju pa je dobil tudi več pomembnih priznanj in državnih odlikovanj.

B. Č.

Srečno, Ivan!

Bilo je davno v 1953. letu, ko je Križajev Ivan kot 22-letni mladenič prišel v Iskro. Zaposlil se je v skladišču kovin. Ko je Tovarna stikal dobila prostore v bivšem Špiku, je Ivan prišel k nam in prevzel razrez materiala. Še danes kroži dovtip »pri Ivanu na škarjah«. Z leti je tehnologija napredovala, in razreza nismo več potrebovali. Prostor smo preuredili v delavnico za predelavo termoplastov. Ivan se je v Tovarni sestavnih delov izpopolnil in leta 1975 vodil to delavnico.

Sedaj pa je prišel njegov čas. Od Ivana smo se poslovili 16. februarja 1988, odšel je v zasluženi pokoj.

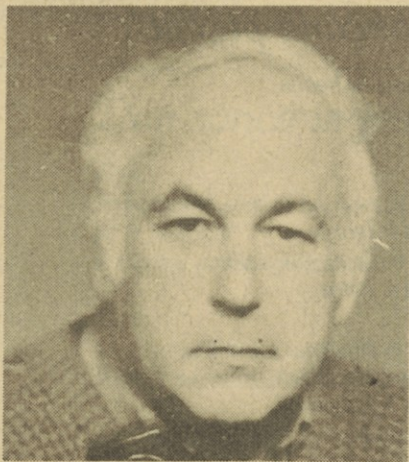

Kaj bo Ivan sedaj počel? Kdor ga pozna, dobro ve, da ne bo mogel brez dela, saj je izredno natančen in marljiv. V svoji delavnici je ustvaril tak red in čistočo, da so »njegovi« stroji še po 15 letih obratovanja kot novi. V tovarni in življenju je delal vse mogoče. Ustvaril si je tudi novi dom, v katerem bo užival. V jeseni bo nabiral gobe, saj je strasten gobar.

Hvala ti, Ivan. Lepo se imej, pa še kaj nas obišči!

V imenu sodelavcev:
Janez Bartol
Foto: Darko Čadež

V slovo Vojku Bocu

Še včeraj si bil med nami, zato ne moremo in nočemo verjeti resnice, da te ne bomo več videli v naši sredini. Ne bomo te več videli kako ustvarjaš za risalno desko in izpod tvoje roke ne bodo več nastajala orodja. Sprjazniti se bomo morali, da nam je kruta usoda življenja odtrgala sodelavca in prijatelja, s katerim smo bili radi skupaj in s katerim odslej ne bomo mogli več pokramljati.

S tvojo odsotnostjo v naših srcih ostaja bolečina in nenadomestljiva praznina, vendar nam bo v spominu ostal lik človeka, ki smo ga imeli radi.

Žal lahko le nemo stojimo ob tvojem grobu in se s polnimi čustvi poslavljamo od tebe, vendar vedi naš Vojko, da nam boš v spominu ostal za vedno.

Iskra-Avtomatika
TOZD Tovarna orodij

V slovo Kristini Vidmar

Hudo nas pretresla je vest o bolezni, najhuje sedaj je, ko tebe ni več, ob tvoji gomili, Kristina smo nemi, resnica je kruta, udarec boleč.

Zakaj, le zakaj si morala umreti, ko vendar si mlada, vesela bila, usodi ni moč bilo se upreti, zanj si prešibka bila.

Smrt ti pretrgala nit je življenja in nehalo biti je tvoje srce, nič več čutila nisi trpljenja, za tebe končano bilo je gorje.

Kristina, bila si kolegica naša, v žalosti grenke so nam solze, brez tebe ostala je bolečina, le še spomin živel bo na té.

Naj ti bo lahka zemlja domača Kristina, v miru počivaj sedaj, Bog naj za dobro vse ti poplača, in te pokliče naj k sebi nazaj.

Sodelavke in sodelavci
TOZD PTN Blejska Dobrava

Zahvale

Ob smrti moje drage mame

Marije Agnič

se iskreno zahvaljujem IO OOZS Iskra Avtomatika, TOZD TNE za podarjeno cvetje. Iskrena hvala sodelavcem področja zaščite za denarno pomoč in vsem, ki so jo pospremili na njeni zadnji poti

žalujoča hčerka:
Katarina Rodič z družino

Ob smrti mojega očeta

Leopolda Vidonje

se iskreno zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem v TOZD Števcu — stikalne ure, tonski sprejemnik in kontrola, za izrečeno sožalje in denarno pomoč

hčerka Darinka Škodnik

Ob boleči in mnogo prerani izgubi mojega dragega očeta

Karla Sajeta

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem razvojnega oddelka TOZD SEM, Tržaška 2, Ljubljana za darovano cvetje ter kakorkoli izraženo sožalje. Še posebno se zahvaljujem sodelavcema TPP — Ekremu in Zvonetu, ki sta ga pospremila na njegovi zadnji poti

sin Peter z ženo Sašo

Pogovor s pesnico Darjo Mozetič

Kot prvi odmev na naš poziv k sodelovanju pesnikov in pesnic v kranjski literarni skupini Iskre se je oglasila mlada simpatična pesnica, polna življenjske moči in ljubezni do življenja. Vesela sem, da predstavitev posameznih literarnih ustvarjalcev lahko pričnem prav s pesnico Darjo Mozetič.

Darja, kaj ti pomeni poezija in kdaj si začela pisati?

Poezija mi je bila vedno bližja kot proza. V otroški dobi sem zelo rada prepevala, se učila pesmice, v osnovnošolskem obdobju pa že tudi pisala. Pesmi, doživete in obdelane, so pričele nastajati ob igranju na klavir. Zelo rada sem poslušala recitale posameznih pesnikov. No, ob proslavah pa sem v srednješolski dobi zares uživala ob deklamacijah. Od tu se je odnos do poezije okreplil in pesem ni bila več samo poezija nekoga, pač pa tudi doživetje, ugodje, sprostitvev in bogatenje osebnosti.

Gazim

*Gazim
skozi sneg in sanje,
gazim
in te prosim:
močno me stisni k sebi,
da se ne pogreznem vanje.*

V tem času sem pisala svoje pesmi tudi ob kitari, ki sem jo zelo rada igrala. Potem, ko sem prvič oddala v pregled profesorju te prve napisane pesmi in, ko sem zatem dobila potrditev svojega ustvarjanja, sem si vedno znova želela, da bi se dopolnjevala, izpolnjevala.

Izgubljena večnost

*Napočil je nepozabni trezljaj,
ki je izginil v večnost,
ko sem se ga hotela dotakniti.*

*Čakala bi,
pa nisem upala
in žal mi je bilo zamujene hitrosti.*

*Nepogrešljiv čas nenamerno beži
v nepovrnjeno samoto.*

*Nemirnost, ki je rasla
je pozabila na občutke.*

*Kamen se še prebuditi ni utegnil,
ko ga je že brcnil čas.*

*Že bežen pregled tvojih pesmi
pove, da pišeš pretežno ljubezenske
pesmi. Kako to?*

Kaj je lepšega kot imeti rad, biti ljubljen...? To je zame največ kar lahko daš, vzameš, dobiš. Občutki, doživetja, spomini — do nekoga, do človeka, ki si ga spoznal, ali pa tudi ne, so najbolj doživeti. Saj je tudi na-

Samo tvoja knjiga sem

*vtisov
doživetij
in neprehojenih načrtov.
Samo knjiga sem.
Knjiga tvojega časa.
Neprebrana!*

Prošnja

*Ej, TI —
čas ti pravijo:
postoj!
Poslušaj:
ne puščaj sledov za seboj.*

rava čudovita in del te narave pa je človek. To vse se prepleta v mojih pesmih.

Hans Habe je rekel: »Ljubezen je edina smiselna stvar v tem nesmiselnem času.«

in
»Ljubezen je vse življenje žene, a

Najino srečanje

*je rodilo, pesem.
Nežno,
tiho
in upajočo.
Sredi množice oči,
si podajava roke
in dotik dlani je
beseda,
poljub,
je ljubezen...*

Nedokončana pesem

*Čutim telesnost in hodim
ne da bi hotela kam priti.*

KAM?

*Lahko bi šla k Igorju —
toda zoprna mi je njegova soba.
Lahko bi šla k Petru —
čaka me
in poslušala bi glasbo,
v miru bi dosejala višine.
Lahko bi šla k Simonu,
ki me tako prijetno dolgočasi.
Začutim vonj po bezgu in po nevihti.
Moti me šum ceste, ljudi.
Zavijem v cerkev.
Tišina, tišina, visoka tišina.
Nekdo poleg mene vdano moli.
Jaz pa gledam.
Tako bedasto kot da ne bi še slišala za Boga.*

Ven grem.

*Potem pridem domov,
sama sebi se nasmehnem,
zlekнем se in si rečem:
pravzaprav bi lahko napisala pesem...*

Naj bo beseda, kjer je ni

epizoda v življenju moškega. « Pravi Madame de Staël

Kaj meniš o odnosu pesnik — pesnica na Slovenskem?

Ves čas mojega spremljanja poezije opažam, da je to v glavnem izdelek pesnikov. S pesnicami in njihovim ustvarjanjem sem se pričela seznanjati pozneje. In če le malce obrnemo stran učbenika v šoli, lahko ugotovimo, da je temu tako. Mnenja sem, da je tu nit preteklosti, ko je ženska naj-

Opojnost

*Nežne in otožne so kaplje dežja,
ki drsijo po oknu
kot drsijo najina hotenja.
Združujejo se,
dežne kaplje
kot najine želje
v nemiren potoček,
ki hladi vroča lica
v melodijo neskončne opojnosti.*

prej bila mati, gospodinja; z vsem obremenjena in je tiho vse nosila v sebi. Kot ustvarjalca, na kateremkoli področju umetnosti, najsibo to kot slikarka, ali pesnica, je prodrila le malo katera. Sedaj pa, o sedaj pa z užitek preberem marsikatero pesniško zbirko pesnice! In marsikatero doživetj mi je bliže prav zato, ker sem ženska.

Verjetno je tudi res, da ženske več berejo poezijo kot moški in so po svoji naravi občutljivejše ter bolj lirične.

Dan sonca in ptic

*Dan,
trepetajočih sanj in neslutnih izpolnitev
se je prebudil
v hotenje neučakanih ustnic.*

*Dan,
ki je združil krike utripanja
v ritem popolnosti nežnega razdajanja.*

*Dan sonca in ptic
je bil najlepši dan,
ki ga je pomlad rodila.*

Pa pogledaj malo tvoje bližnje in širše delovno okolje. Te sodelavci razumejo, ali celo podpirajo v tvojem pesniškem ustvarjanju?

Delovno okolje: žal, v svoji sredini bližnji in daljni, nisem uspela najti mnogo ljudi, s katerimi bi delila to področje. Moram priznati, da sem to bolj tiho iskala — kot zelo glasno.

In da sem že zase potrebovala veliko časa, da sem se odločila stopiti iz anonimnosti. Ta del ustvarjalnosti je preveč osiromašen v delovnih okoljih

Z jutrom me odložiš,

*ko te vzame dan.
Hitim za teboj s prenapetim korakom
in čas načenja moje moči.
JEMPLJEJO TE,
košček za koščkom se jim daješ
in vedno manj te je zame.
Večer te vrača
z utrujenostjo in skrbmi prepojenega
v moje naročje.
NE ODLAGAJ ME.
Ne odlagaj me
za jutrišnji jutri.*

in bilo bi čudovito, ko bi se krog sodelavcev tudi na tem področju razširil, okrepil. Posameznik bi se na ta način prej opogumil — kot se sicer lahko.

Pa vendar ti lahko knjiga, kot roman, zbirka, ali pesmi tako bogato izpolnita dan!

Kaj pričakuješ od vključitve v kranjsko literarno skupino?

Ob tem bi želela še posebej dodati, da mi srečanje z literaturno skupino v Kranju osmišljuje delo in ustvarjanje ter daje občutek pripadnosti, ki ga drugje ne najdem. In bogati tudi osebnost, dušo in telo!

Kajti kot pravi O. Zupančič: »Vse se da v poeziji naučiti, samo dvojce ne. Ako nima tvoje oko svojih žarkov, ako nima tvoja kri svojega utripanja — nikdar ti ne bo pesem sijala, nikdar ne bo pela.«

Akordi

*velikih želja,
se neuglašeno lovijo
med tisočeriimi obveznostmi
vsakdanjih doživetij.
Čas pa teče:
in doživetja se izgubljajo neizpita.*

Počasi me zastrupljaš

*in neopazno pronicaš vedno globlje vame.
Puščaš sledove v mojih očeh in v mojem smehu.
Bojim se,
da se ne izgubiva v vodah praznih strasti.*

In to moji kranjski kolegi verjetno še kako dobro vedo.

Prav je, da se nam na koncu še predstaviš.

Primorka sem in v Kopru sem tudi zaključila osnovnošolsko in srednješolsko izobrazbo.

V Ljubljani sem zaključila pedagoško izobrazbo (specializacija — pedagogika) in nekaj časa opravljala pedagoško delo. Pota, ki so včasih zelo hitra, čudna, odpeljejo človeka v drugo stran. In tako sem že nekaj let delavka na delih in nalogah SLO in DS. Vsako delo zahteva svoje, ima dobre in slabe strani. Meni je bilo vedno vodilo delati z ljudmi in to sem ves čas obdržala. Hkrati pa ob vseh teh obveznostih — kot večina žena — ostaja prva naloga matere — dva šoloobvezna otroka zahtevata še kako veliko zasede: pa mož, ki sicer sprejema z razumevanjem moje odsotnosti; ko grem na recitale, koncerte. In ob tem še ljubiteljsko delo z otroki, ki so telesno in duševno prizadeti (moja študijska smer), z njihovimi starši in ostalimi strokovnimi sodelavci.

Od ene izmed teh prireditev zanje (dedek Mraz) z sodelovanju z dijakinjami vzgojiteljske šole, je tudi priložena fotografija. Želela sem, da se predstavim taka, kot sem: največkrat v krogu ljudi, ki me potrebujejo...

In ne pozabi napisati, da imam rada SMEH in ljudi, ki se radi smejejo. A ne — kako lep je dan — ko se pozdravljajo sodelavci z nasmehom? Kot bi ves dan sijalo sonce.

Darja, hvala za prijeten razgovor in morda boš kak nasmešek ter veselo misel pričarala tudi komu izmed naših bralcev.

Drugi o nas

• Banjaluški Glas piše, da je Iskra-Delta v prostorih banjaluške samoupravne interesne skupnosti za zdravstvo predstavila možnosti svojega informacijskega sistema »Biser« za področje zdravstva. Strokovnjaki so pokazali, kako lahko avtomatsko obdelujejo podatke o vseh zdravstvenih zavarovancih v regiji.

• Novomeški Dolenjski list piše, kako v šentjernejški tovarni Iskra HI-POT uspešno izpolnjuje pogodbo, ki so jo že lani podpisali z alžirsko tovarno Enie iz Sidi bel Abes. Zavezali so se, da bodo do srede prihodnjega leta v tej tovarni pripravili vse potrebno za izdelavo potenciometrov. Šentjernejčani bodo tako izvozili svoje znanje, tehnologijo in stroje, v alžirski tovarni pa bodo z njihovo tehniko letno izdelali 15 milijonov potenciometrov. Vrednost pogodbe je 1,5 milijona dolarjev, kar je v primerjavi z lanskim izvozom, ko so vse leto izvozili 4 milijone dolarjev, precejšen uspeh. Za njihovo opremo, znanje in tehnologijo za izdelavo potenciometrov se zanima tudi podobna tovarna v Indiji in je pogodba pod enakimi pogoji tik pred podpisom.

• Koprške Primorske novice so objavile prispevek o šempetrski Iskri Avtoelektriki in njenih velikih vlaganjih v razvoj. V tej delovni organizaciji so v zadnjih štirih, petih letih za nova vlaganja, zlasti v tehnologijo in opremo, namenili letno povprečno od 4 do 5 milijonov dolarjev, kar pomeni skupno okrog 20 milijonov dolarjev. Intenzivna vlaganja v razvoj pa so glavna naloga tudi v naslednjih letih. Ena izmed glavnih razvojnih usmeritev delovne organizacije v zadnjem obdobju je namreč občutno povečanje izvoza tako, da bi do leta 1990 na tujem prodali okrog 45% svojih izdelkov, saj so izvoz uspeli povečati za 30% in doseči, da je delež izvoza v celotnem prihodu znašal že 38%.

• Zagrebški Danas je objavil rezultate letošnjega natečaja za najboljši koledar leta. Prvo nagrado je prejel koledar AERO, delo oblikovalca Radovana Jenka in fotografa Dragana Arriglerja. Med petimi koledarji, ki so prejeli enakopravne nagrade, je tudi koledar Iskre, delo likovnega oblikovalca Ranka Novaka in fotografa Milana Pajka. Koledar je hkrati tudi dobitnik nagrade za najboljšo fotografijo.

• Beograjski Privredni pregled piše, da bodo v Industriji kablov, »Moša Pijade« v Svetozarevu kmalu pričeli s proizvodnjo optičnih kablov z novo opremo. Stroje so kupili na Finskem in Švedskem, dvorano so zgradili po projektu lastnih strokovnjakov, sedaj pa montirajo opremo. Optične kable

bodo proizvajali iz domačih elementov; steklena vlakna in primarno izolacijo bo delala Iskra, vse ostalo do končne finalizacije pa tovarna v Svetozarevu. Nova, vrhunska tehnologija bo omogočila razvoj telekomunikacij pa tudi reševanje problema kroničnega pomanjkanja bakra, saj se signali prenašajo prek steklenega vlakna namesto prek kovinskega prevodnika.

• Gorenjski Glas je objavil obširen intervju z direktorjem DO Iskra Telematika Andrejem Polencem. Ta delovna organizacija je — kot piše list — že nekaj časa zelo boleča točka kranjskega gospodarstva. Otepa se z izgubo in presežki delavcev in nikakor ne more speljati naložbe v javne digitalne telefonske centrale. Zato je v pogovoru z direktorjem beseda tekla o vrsti aktivnosti, s katerimi se trenutno pa tudi dolgoročno, ukvarja Iskra Telematika: o izgubah in njihovem pokrivanju, deležu lastnih sredstev, prezaposlenosti, fluktuaciji, nagrajevanju strokovnjakov, gospodarskih načrtih, položaju na Blejski dobri, tržnemu načelu poslovanja, ukinitvi TOZD, naložbeni aktivnosti in povezovanju s tujimi partnerji. Andrej Polenec je med drugim dejal, da se bo izguba predvidoma gibala v okvirih, ki so jih napovedovali že po devetih mesecih, to je 11 milijard dinarjev. Več kot polovico izgube bodo pokrili z lastnimi prihodki, za pokrivanje izgube iz tujih virov pa so naleteli na pozitiven odziv pri poslovnih partnerjih. Računajo, da bo izguba v vsakem primeru pokrita pred izplačilom osebnih dohodkov 18. marca. Prezaposlenost, ki je 20 odstotna, je le eden izmed razlogov za izgubo, ni pa ključni. Delovno organizacijo je zapustilo 600 ljudi, vzeli so 200 novih, zaposlili pa so vse štipendiste. Kljub odhodu nekaterih rutiniranih strokovnjakov so uspeli zadržati jedra razvojnih skupin, na katerih sloni sanacija. V zvezi z nagrajevanjem je Andrej Polenec med drugim dejal, da so se glede na potrebe sanacije odločili za diferenciran pristop k osebnim dohodkom in tako pospešeno nagrajujejo vse tiste, ki so za sanacijo pomembni. Za bodoče načrtujejo 10 odstotno povečanje obsega proizvodnje. Sanacije ne gradijo na golem krčenju programov in zaposlenosti, res pa je, da prihaja na posameznih programih do velikih strukturnih sprememb. Z ukinitvijo TOZD pričakujejo predvsem večjo tržno naravnost. Ohranili so osnovne programe in poslovno odgovornost zanje, toda to niso več le proizvodne enote, temveč sprejemajo tudi poslovne naloge v okviru enovitelne delovne organizacije. Glede naložbe v javne digitalne telefonske centrale je Andrej Polenec dejal, da procedura zaenkrat teče v redu in, da namestitev naložbo prijaviti v začetku marca.

Zanimivosti

Nova industrija

Na Apeninskem polotoku so od leta 1960 ugrabili več kot 600 oseb. Gangsterji so zahtevali in tudi dobili nad 40 milijard lir odkupnine. Z grenko ironijo označuje nek italijanski časopis ugrabitve kot novo industrijo, ki v nasprotju s pravo prinaša visoke dohodke brez tveganja in ni podvržena gospodarski krizi.

Milijonarji po svetu

Število v Franciji živečih milijonarjev je ocenjeno na 2.500. V Šviciji jih je približno 2.300, vendar niso vsi Švicarji. S 1.000 velebogataši se lahko pohvali kneževina Monako. Približno 10.000 milijonarjev in

multimilijonarjev živi v ZDA, Nemčiji, Veliki Britaniji, Južni Ameriki in Arabskih deželah. To še ni nič. V primerjavi z drugimi deželami je vsak naš delavec milijonar.

Komercializem

Zoolog Desmond Morris je imel šimpanza, ki ga je hotel vpeljati v svet slikarske umetnosti. Najprej ga je naučil risanja, nato slikanja in kar je šimpanz naredil, je bilo resnično zelo lepo. Za njegove slikarske dosežke ga je začel nagrajevati z zemeljskimi oreščki. Kakor hitro je šimpanz to spoznal, je začel čekati po papirju in takoj nato zahteval zemeljske oreščke. Morris je tako nehote seznanil šimpanza s komercialnimi prijemi in hkrati prečel njegov slikarski razvoj.

Ni krize

V nekem uradnem poročilu ameriškega milijonskega mesta bomo, da je New York mesto prostitutk. V poročilu je zapisano, da samo na površini mesta New York deluje 20.000 prostitutk, med njimi

nekatero zaslužijo tudi po 100.000 dolarjev na leto. Najštevilnejši »kupci« tovrstnih uslug so člani Organizacije združenih narodov.

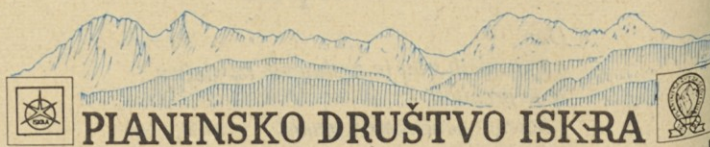
Zbral, prevedel in priredil Marjan Kralj

Vabilo

Klub štipendistov Iskre Kibernetike vabi štipendiste na sestanek, ki bo v četrtek, 17. marca ob 19. uri v Šolskem centru Iskra na Kidričevi 55 v Kranju.

Program sestanka bo naslednji:

1. Ekскурzija na RTV Ljubljana
 2. Interesne dejavnosti
 3. Ogled hit filma
- Pričakujemo vas!

Izlet na Bohor

Odhod bo v soboto, 19. 3. 1988 z vlakom do Brestanice, od tod pa peš na Bohor.

Kot običajno se bomo dobili na železniški postaji ob 6. zjutraj pod uro. V Brestanici bomo predvidoma ob 8.30. V kolikor ne bo lokalnega avtobusa do Senovega, bomo šli peš mimo Senovega skozi Srebotno do vrha 1023 m visokega Javornika. Hoje je v to smer cca 3 ure in pol. Med potjo se bomo ustavili še v partizanski bolnišnici v Strmi grapi in Petrovi skali. Odpočili se bomo na Plešivici v planinskem domu na Bohorju.

Popoldan se bomo vračali po drugi poti mimo gradu Gradišče, prek Teroga, kjer se lahko pro želji ustavimo na kmečkem turizmu pri Perku.

Vračali se bomo z vlakom iz Brestanice v večernih urah.

Prijave sprejema Janez Kitak, Stegne 15 B, telefon: 556-141, interneta 238.

Iskra

ISKRA — glasilo delovnega kolektiva Iskra — SOZD elektrokovinske industrije — Ljubljana. Ureja uredniški odbor. Glavni urednik: Pavle Gantar, pomočnik glavnega urednika Miloš Pavlica, odgovorni urednik Dušan Željenzov, tehnični urednik Drago Pečenik. Izhaja tedensko — Rokopisov ne vračamo. — Naslov: Ljubljana, Gregorčičeva 23 telefon: 223-977. Priprava za tisk: DIC TOZD Grafika, Novo mesto. Tisk: ČTP Pravica — Dnevnik, TOZD Tiskarna Ljudske pravice, Ljubljana. Po mnenju sekretariata za informacije IS SRS je glasilo oproščeno plačila davka od prometa proizvodov.

Glasilo delovne organizacije SOZD Iskra — 21. marec — število 1